

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2011 – 2014

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Monika Luxová

**Pracovnílékařské služby
dle předpisů účinných od 1. 4. 2012**

Praha 2014

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Mgr. Stanislav Termann

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED (PART TIME) STUDIES

2011 – 2014

BACHELOR THESIS

Monika Luxová

**Occupational-medical services
according to the regulations
effective from 1st of April, 2012**

Prague 2014

The Bachelor Thesis Work Supervisor: Ing. Mgr. Stanislav Termann

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 28. ledna 2014

Jméno autorky

Poděkování

Mé poděkování patří především Ing. Mgr. Stanislavu Termannovi za odborné vedení bakalářské práce. Rovněž bych chtěla poděkovat společnosti Kvasar, spol. s r.o. za vstřícnost a podporu a dále všem, kteří se více či méně podíleli na realizaci této bakalářské práce.

Anotace

Cílem práce je zmapovat pracovnělékařské služby dle předpisů účinných od 1. 4. 2012. Teoretická část analyzuje právní předpisy v dané oblasti. Zabývá se výkladem pojmů a vymezením práv a povinností poskytovatelů pracovnělékařských služeb, zaměstnavatelů a zaměstnanců. Praktická část je tvořena projekty zaměřenými na práci personalistů a jejich činnosti, na mzdový a personální systém a na podklady potřebné při vystavování žádosti o provedení pracovnělékařské prohlídky a posouzení zdravotní způsobilosti k práci. Součástí práce jsou čtyři modelové příklady.

Klíčová slova

Bezpečnost a ochrana zdraví, péče o zaměstnance, personální management, povinnosti zaměstnavatele, pracovnělékařské prohlídky, pracovnělékařské služby, řízení lidí.

Annotation

The target of this thesis is to conduct a survey of occupational-medical services according to the regulations effective from 1st of April, 2012. The theoretical part analyzes the legislation regulations in the stated area. It deals with the interpretation of concepts and defining the rights and obligations of providers of the occupational-medical services, employers and employees. The practical part consists of projects focused on job recruiters and their activities, the payroll and personnel system and the documents required for issuing the request for performing occupational-medical examinations and assessment of medical fitness to work. This thesis includes four model examples.

Key words

Employee care, health and safety, obligations of employers, occupational-medical examinations, occupational-medical services, people management, personnel management.

OBSAH

ÚVOD	9
1 ŘÍZENÍ LIDÍ	10
1.1 Národní politika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	11
1.2 Bezpečnost a ochrana zdraví jako součást sociální politiky	12
1.3 Bezpečnost a ochrana zdraví jako součást adaptačního procesu	13
1.4 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci	14
2 PRÁVNÍ ÚPRAVA PRACOVNĚLÉKAŘSKÝCH SLUŽEB	16
2.1 Zvláštní právní předpisy České republiky	16
2.2 Právní předpisy České republiky	16
3 PRACOVNĚLÉKAŘSKÉ SLUŽBY	18
3.1 Poskytovatel pracovnělékařských služeb	20
3.2 Smlouva s poskytovatelem pracovnělékařských služeb	21
3.3 Povinnosti a práva poskytovatele pracovnělékařských služeb	21
3.4 Povinnosti a práva zaměstnavatele	23
3.5 Povinnosti a práva zaměstnance	25
3.6 Dokumentace o pracovnělékařských službách	26
4 KATEGORIZACE PRACÍ A RIZIKA	28
4.1 Kategorizace prací	28
4.2 Rizikové práce	31
4.3 Hodnocení zdravotních rizik.....	32
4.4 Rizikové faktory pracovních podmínek.....	32
4.5 Kritéria kategorizace prací	33
4.6 Zařazení práce do kategorie 1,2, 2R, 3 a 4	34
4.7 Rizika ohrožení zdraví	34
4.8 Nemoci z povolání	35
5 PRACOVNĚLÉKAŘSKÉ PROHLÍDKY	36
5.1 Vstupní prohlídka.....	36
5.2 Periodická prohlídka	37
5.3 Mimořádná prohlídka	38
5.4 Výstupní prohlídka	39
5.5 Následná prohlídka	40
5.6 Prohlídka cizích státních příslušníků pracujících v ČR	41
5.7 Doby a lhůty pro provádění pracovnělékařských prohlídek	42
6 ŽÁDOST A LÉKAŘSKÝ POSUDEK	43
6.1 Žádost o provedení pracovnělékařské prohlídky	43
6.2 Lékařský posudek o zdravotní způsobilosti k práci a jeho platnost.....	43
7 PROJEKTY	46
7.1 Použita empirická metoda výzkumu.....	46
7.2 Projekt 1 Mzdový a personální systém PERM 3	47
7.3 Projekt 2 Práce personalisty v oblasti pracovnělékařských služeb	54
7.4 Projekt 3 Pracovnělékařská prohlídka – modelové příklady	59
8 CELKOVÉ ZHODNOCENÍ PROJEKTŮ	77

ZÁVĚR.....	78
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	80
SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ a TABULEK	84
SEZNAM PŘÍLOH.....	86

ÚVOD

Lidské zdraví je nenahraditelné. Je nezbytné se jeho ochranou nestále zabývat. Nahodilé životní situace a pracovní činnosti ve spojení s vnějšími vlivy a rizikovými faktory mohou ovlivňovat zdravotní stav a přinášet škody na zdraví. Oblast ochrany zdraví a bezpečnosti zaměstnanců při práci prošla v nedávné době výraznými legislativními změnami. Do legislativy České republiky vstoupily pojmy pracovnělékařské služby a pracovnělékařské prohlídky.

Stěžejním cílem této práce je uceleně zmapovat pracovnělékařské služby dle předpisů účinných od 1. 4. 2012, popsat povinnosti poskytovatelů pracovnělékařských služeb, zaměstnanců a zaměstnavatelů a přiblížením výkladu zákonů a vyhlášek týkajících se této oblasti vytvořit praktickou podporu pro personalisty a specialisty pracující v oblasti pracovnělékařských služeb. Tento stěžejní cíl tvoří tři dílčí cíle. Prvním dílčím cílem je v obecné rovině shrnout funkce mzdových a personálních systémů, blíže se věnovat mzdovému a personálnímu systému PERM 3 společnosti Kvasar, spol. s r.o. a evidenci pracovnělékařských prohlídek. Druhým dílčím cílem je zmapovat práci personalisty a jeho na sebe navazující činnosti. Třetím dílčím cílem je představit podklady, se kterými personalista pracuje při vystavování žádosti o provedení pracovnělékařské prohlídky a posouzení zdravotní způsobilosti k práci.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část analyzuje legislativní předpisy České republiky a povinnosti poskytovatelů pracovně lékařských služeb, zaměstnavatelů a zaměstnanců. Praktická část obsahuje tři projekty. V posledním třetím projektu jsou představeny čtyři modelové příklady. Odborná literatura a legislativní zdroje, z nichž je čerpáno a citováno, jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci bakalářské práce.

Použité metody zpracování práce jsou analýza, syntéza a zpracování projektů. Poznatky z první teoretické části práce jsou promítnuty do projektů a do modelových příkladů ve druhé části práce.

Subjektivní těžkosti při zpracování práce mohou nastat při kontaktování poskytovatele mzdového a personálního systému ochotného spolupracovat na projektu a při další komunikaci a odborném poradenství. Subjektivní těžkosti, zejména z hlediska dodržení časového plánu, mohou nastat při konzultacích s odborníky poskytovatele mzdového a personálního systému anebo s odborníky z oblasti pracovnělékařských služeb, se kterými bude konzultována praktická část a projektové práce.

TEORETICKÁ ČÁST

1 ŘÍZENÍ LIDÍ

Vztahy a vazby mezi pojetími řízení lidí Armstrong vyjadřuje ve schématu, ve kterém definuje čtyři základní pojmy v této oblasti. K řízení lidí Armstrong říká: „*Politika a praxe rozhodující o tom, jak jsou lidé v organizacích řízeni a rozvíjeni.*“ Řízení lidských zdrojů definuje jako: „*Strategický a logicky promyšlený přístup k řízení toho nejcennějšího, co v organizaci mají – lidí, kteří v organizaci pracují a kteří individuálně i kolektivně přispívají k dosažení cílů.*“ Řízení lidského kapitálu vymezuje jako: „*Přístup k získávání, analyzování a předkládání dat informujících vedení o tom, jak v oblasti řízení lidí probíhá hodnota přidávající strategické investování a operativní rozhodování jak na celooorganizační, tak na liniové úrovni.*“ Poslední pojem personální řízení prvotně definoval již v roce 1977: „*Personální řízení se zabývá získáváním, organizováním a motivováním lidských zdrojů požadovaných podnikem.*“¹

Vzájemně propojené systémy lidských zdrojů, mezi které patří filosofie lidských zdrojů a politika lidských zdrojů, umožňují lidské zdroje řídit: „*Politika lidských zdrojů čili personální politika jsou stabilní pravidla přístupu k řízení lidí, která hodlá organizace uplatňovat.*“ Armstrong dále říká: „*Politika lidských zdrojů tak slouží jako doporučení při vytváření praktických postupů při zaměstnávání lidí a při rozhodování o lidech.*“²

Do politiky lidských zdrojů patří celková politika a specifické druhy politiky. Armstrong k celkové politice říká: „*Celková politika definuje, jak organizace plní svou sociální odpovědnost vůči svým pracovníkům a jak vyjadřuje své postoje k nim. Je vyjádřením jejich hodnot nebo přesvědčení, jak by se mělo s lidmi zacházet.*“³ V deklaraci politiky lidských zdrojů se setkáváme s pojmy spravedlnost, ohleduplnost, výkon prostřednictvím lidí, rovnováha mezi pracovním a mimopracovním životem, kvalita pracovního života a pracovní podmínky. „*Specifické druhy politiky by měly být zaměřeny na následující oblasti: stejné příležitosti, řízení rozmanitosti, věk a zaměstnávání, povyšování, vyváženost pracovního a mimopracovního života, rozvoj*

¹ ARMSTRONG, Michael. *Řízení lidských zdrojů: nejnovější trendy a postupy*. 10. vydání. Praha: Grada Publishing, 2007, s. 26. ISBN 978-80-247-1407-3.

² ARMSTRONG, Michael. *Řízení lidských zdrojů: nejnovější trendy a postupy*. 10. vydání. Praha: Grada Publishing, 2007, s. 141. ISBN 978-80-247-1407-3.

³ ARMSTRONG, Michael. *Řízení lidských zdrojů: nejnovější trendy a postupy*. 10. Vydání. Praha: Grada Publishing, 2007, s. 142. ISBN 978-80-247-1407-3.

*pracovníků, odměňování, zapojování a participace, zaměstnanecké vztahy, nová technika a technologie, bezpečnost a ochrana zdraví, ...*⁴

1.1 Národní politika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Janáková z hlediska legislativy k bezpečnosti a ochraně zdraví při práci říká: *„Národní politika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vyjadřuje vůli nejvyšších výkonných orgánů státu zajistit odpovídající podmínky pro zachování maximální pracovní kapacity pracovní síly v rámci udržitelného ekonomického a sociálního rozvoje tak, aby byla zajištěna v daném vnitřním i vnějším prostředí co nejvyšší celková výkonnost ekonomiky a přitom bylo naplněno ústavní právo upravené v čl. 28 Listiny základních práv a svobod – na uspokojivé pracovní podmínky. Tyto skutečnosti vycházejí z mezinárodních trendů zdůrazňujících odpovědný přístup k vytvoření bezpečného a zdravého pracovního a životního prostředí.*⁵ Tato národní politika bezpečnosti byla přijata v červnu 2008.

Dvořáková bezpečnost a ochranu zdraví při práci chápe jako je součástí sociální politiky EU a ČR (na makroúrovni) i jako součást řízení a společenské odpovědnosti podniku (na mikroúrovni). Různé státy mají různě propracované systémy BOZP a různou kulturu bezpečnosti. Systémy mají své historické kořeny a v důsledku probíhající globalizace se vzájemně ovlivňují. Vynucování a dodržování stanovených pravidel stále není v praxi na žádoucí úrovni; vypovídají o tom průmyslové havárie, nehody, pracovní úrazy a výskyt nemocí z povolání. Avšak Česká republika patří ke státům, které mají relativně dobře vyvinutý systém BOZP.⁶ I přes tuto pozitivní situaci je s prosazováním kultury bezpečnosti spojena řada potíží: *„Prosazování kultury bezpečnosti a začleňování BOZP do běžné řídicí praxe podniků (integrování systém řízení) je ve skutečnosti pomalé a značně obtížné. Problém činí nepochopení podstaty a významu bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního výkonu. Konkurence, rychlost změn, růst nejistot motivuje podnikatele spíše k okamžitému dosahování ekonomických efektů bez ohledu na možné budoucí důsledky.*⁷

⁴ ARMSTRONG, Michael. *Řízení lidských zdrojů: nejnovější trendy a postupy*. 10. vydání. Praha: Grada Publishing, 2007, s. 142. ISBN 978-80-247-1407-3.

⁵ JANÁKOVÁ, Anna. *Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. 5. vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 126. ISBN 978-80-7263-685-3.

⁶ DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a kol. *Řízení lidských zdrojů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 212. ISBN 978-80-7400-347-9.

⁷ DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a kol. *Řízení lidských zdrojů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 212. ISBN 978-80-7400-347-9.

1.2 Bezpečnost a ochrana zdraví jako součást sociální politiky

Podle Kociánové v nejširším pojetí mezi pracovní podmínky v organizaci patří pracovní prostředí, bezpečnost práce a sociální podmínky práce. V užším pojetí pak rozděluje pracovní podmínky na organizaci pracovní doby, pracovní prostředí, bezpečnost a ochranu zdraví při práci a povinnou péči o pracovníky.⁸

Janáková vidí bezpečnost práce jako stav pracovních podmínek, které zabrání působení nebezpečných činitelů při práci. Je zajišťována zejména stanovením a dodržováním požadavků na pracoviště (uspořádání, vybavení) a na pracovní prostředí, vhodnou organizací práce a požadavky na zdravotní a odbornou způsobilost zaměstnanců a jiných pracujících osob.⁹

Významným faktorem spoluurčujícím nároky na pracovní místa a pracovníky je podle Bedrnové a Nového velikost podniku a umístění pracovní pozice v podnikové hierarchii. Bývá pravidlem, že v malých a středních podnicích zaměstnanci disponují širším spektrem vědomostí, schopností a dovedností než v podnicích větších a velkých, které mají propracovanější dělbu práce a požadují pracovníky s vyhraněnou specializací. Je nutno též konstatovat, že jsou na pracovní pozice na vyšších úrovních kladeny větší požadavky v oblasti vědomostí, schopností a dovedností.¹⁰

Dvořáková k prevenci pracovních rizik říká: *„Regulaci a prevenci pracovních rizik je třeba vnímat jako proces postupného vospívání společnosti a jednotlivých subjektů tak, aby svou činností a působením byla nejméně ohrožována sama podstata existence, životní prostředí a zejména život a zdraví člověka. BOZP by v tomto kontextu neměla být pouze „nepříjemnou“ povinností s formálním až byrokratickým přístupem, ale velmi potřebnou a uvědomělou snahou k efektivní ochraně tohoto nejcennějšího – života a zdraví každého pracovníka.“¹¹*

Manažeři i zaměstnanci mají stále větší zájem o vytváření zdravého a bezpečného pracovní prostředí. Neméně důležitá je na pracovišti i prevence vzniku pracovních úrazů. Milkovich a Boudreau se vyjadřují, že existuje více forem prevence vzniku pracovních úrazů. K hlavním patří školení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a také

⁸ KOCIANOVÁ, Renata. *Personální činnosti a metody personální práce*. Vydání. 1. Praha: Grada Publishing, 2010, s. 178. ISBN 978-80-247-2497-3.

⁹ JANÁKOVÁ, Anna. *Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. 5. vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 25. ISBN 978-80-7263-685-3.

¹⁰ BEDRNOVÁ, Eva, Ivan NOVÝ a KOL. *Psychologie a sociologie řízení*. 1. Vydání. Praha: Management Press, 1998, s. 72. ISBN 80-859-4357-3.

¹¹ DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a kol. *Řízení lidských zdrojů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 203. ISBN 978-80-7400-347-9.

změny ve struktuře pracovních úkolů, které by měly rizikové pracovní podmínky eliminovat. Milkovich a Boudreau popisují vlivy na bezpečnost při práci a na zdraví při práci. Bezpečnost při práci ohrožují vlivy pracovního prostředí, které mohou přivodit ztrátu sluchu či zraku, pořezání, pohmoždění, zlomeniny a popáleniny. Zdraví při práci ohrožují fyzické a biologické vlivy pracovního prostředí, které přinášejí pomalé a postupné poškození zdraví, mnohdy i nevratné, např. jedovaté a rakovinouvé spady a chemikálie a v neposlední řadě stresující pracovní podmínky.¹² Tureckiová uvádí, že vedoucí pracovníci mají úlohu zvládat nejenom vlastní stres, ale musí se naučit také rozeznat příznaky stresu u spolupracovníků a též jim pomáhat při jeho zvládnutí.¹³

Na pracovní výkony zaměstnanců a tím i na výsledky podniku má zdraví velký vliv. Každé opatření k udržení tělesného i duševního zdraví patří k personálnímu rozvoji zaměstnanců. Rozvoje je dosaženo např. zlepšením pracovního prostředí a pracovních podmínek. Zlepšení pracovního prostředí lze dosáhnout pomocí ergonomického uspořádání pracoviště a vytvořením pracoviště bez škodlivých emisí.¹⁴

1.3 Bezpečnost a ochrana zdraví jako součást adaptačního procesu

Nový pracovník v průběhu adaptačního procesu absolvuje řadu školení, instruktáží a zaškolení na pracovišti. Jedná se zejména o vstupní školení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a školení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na pracovišti. Absolvuje též zaučení na pracovišti pod dohledem garanta a seznamuje se s riziky a rizikovými pracemi na svém pracovišti.

Adaptace znamená přizpůsobit se. Profesionální adaptace, jak říká Stýblo, je účelově usměrňovaný proces přizpůsobení nového pracovníka konkrétnímu pracovnímu a životnímu prostředí, jeho činností a funkcí. Proces je oboustranný; pracovník stále více ovlivňuje pracovní prostředí. Dochází k vzájemnému prolínání sociálně psychologických a odborných informací a skutečností. Míra flexibility a adaptability pracovníka určuje, jak se umí vyvolaným změnám přizpůsobovat.¹⁵

¹² MILKOVICH, George T. a John W. BOUDREAU. *Řízení lidských zdrojů*. Praha: Grada, 1993, s. 690. ISBN 80-856-2329-3.

¹³ TURECKIOVÁ, Michaela. *Klíč k účinnému vedení lidí: odemkněte potenciál svých spolupracovníků*. Vydání 1. Praha: Grada, 2007, s. 31. ISBN 978-80-247-0882-9.

¹⁴ KAESLER, Clemens a Frauke KAESLER-PROBST. *Praktická podniková personalistika*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 90. ISBN 978-80-7357-913-5.

¹⁵ STÝBLO, Jiří. *Personální management*. Praha: Grada, 1993, s. 292. ISBN 80-854-2492-4.

Podle Bedrnové a Nového je žádoucí, aby v průběhu adaptačního procesu byly novému pracovníkovi poskytnuty informace o podniku a jeho kultuře, organizačním uspořádání a sociální politice. Neméně důležité jsou informace o pracovním zařazení, vlastní práci a pracovním prostředí. Pro nového pracovníka jsou důležité též informace o pracovní skupině – její struktuře, hodnotách, návycích a zvyklostech.¹⁶

Adaptační proces má více fází. Stýblo zdůrazňuje, že cílem závěrečné fáze adaptačního procesu je zejména zřetelné vymezení pracovních úkolů, povinností a pravomocí, seznámení s nezbytnými organizačními normami a pravidly, stanovení odborného garanta za uskutečňování adaptačního procesu, včetně instruktáží a školení. Tento proces je značně ovlivněn schopností nového pracovníka akceptovat normy chování a jednání.¹⁷

Podle Bedrnové a Nového se adaptace nového pracovníka skládá z adaptace pracovní a sociální. Pracovní adaptace je proces, při němž dochází k postupnému vyrovnávání osobních předpokladů jedince s danými požadavky na pracovní zařazení. Pracovní adaptace je též průběžné a neustálé zvládání změn požadavků na pracovní činnosti, k nimž dochází v důsledku vědeckotechnického rozvoje. Sociální adaptace je proces začleňování jedince do sociálních vztahů pracovní skupiny i do celého sociálního systému organizace. Sociální adaptace probíhá i při změně postavení pracovníka v pracovní skupině (postup do funkce jejího vedoucího).¹⁸

1.4 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

Význam ochrany zdraví a bezpečnosti na pracovišti neustále roste. Eliminace nebo alespoň minimalizace zdravotních a bezpečnostních rizik je morální i zákonnou povinností zaměstnavatelů. Nepřítomnost z důvodu pracovního úrazu způsobují škody a ztráty zaměstnancům i zaměstnavatelům. Humánní hledisko je však daleko výraznější než ztráty materiální. K pojmům bezpečnost a ochrana zdraví při práci, patřících do specifických druhů politiky, Armstrong říká: „*Politika ochrany zdraví a bezpečnosti při práci obsahuje záměry organizace zabezpečit zdravá a bezpečná pracoviště a zdravé a bezpečné systémy práce.*“¹⁹ Dále již konkrétně popisuje politiku

¹⁶ BEDRNOVÁ, Eva, Ivan NOVÝ a KOL. *Psychologie a sociologie řízení*. 1. vydání. Praha: Management Press, 1998, s. 322. ISBN 80-859-4357-3.

¹⁷ STÝBLO, Jiří. *Personální management*. Praha: Grada, 1993, s. 296. ISBN 80-854-2492-4.

¹⁸ BEDRNOVÁ, Eva, Ivan NOVÝ a KOL. *Psychologie a sociologie řízení*. 1. vydání. Praha: Management Press, 1998, s. 321. ISBN 80-859-4357-3.

¹⁹ ARMSTRONG, Michael. *Řízení lidských zdrojů: nejnovější trendy a postupy*. 10. vydání. Praha: Grada Publishing, 2007, s. 146. ISBN 978-80-247-1407-3.

a programy ochrany zdraví a bezpečnosti při práci: „*Politika a programy ochrany zdraví a bezpečnosti při práci jsou zaměřeny na ochranu pracovníků – a ostatních lidí, na něž má vliv to, co podnik vyrábí a dělá – proti nebezpečí souvisejícímu s jejich prací nebo s jejich spojením s podnikem. Programy ochrany zdraví při práci se zabývají prevencí poškození zdraví v důsledku pracovních podmínek.*“²⁰

Koubek doporučuje, jako hlavní úkol v oblasti řízení lidských zdrojů, dodržovat všechny zákony v oblasti práce, zaměstnávání lidí a lidských práv a vytvářet dobrou zaměstnavatelskou pověst organizace.²¹ Dále doporučuje pro naplnění hlavních úkolů a dosažení vytýčených cílů v oblasti lidských zdrojů vytváření a prosazování programů týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví pracovníků při práci.²² Koubek dále definuje personální činnosti (z nichž jsou vybrány pro účely této práce) péče o pracovníky a zdravotní péče o pracovníky: „*Péče o pracovníky, tj. pracovní prostředí, bezpečnost a ochrana zdraví při práci, vedení dokumentace, ...*“ a „*Zdravotní péče o pracovníky, vycházející ze zdravotního programu organizace a zahrnující nejen pravidelnou kontrolu zdravotního stavu pracovníků, ale i léčbu, první pomoc či rehabilitaci.*“²³

Janáková definuje bezpečnost práce jako: „*Bezpečnost práce je mezivědní obor, který se zabývá technickými, technologickými, organizačními, výchovnými a jinými opatřeními, jejichž cílem je vytvoření takového pracoviště, pracovního prostředí a práce, ve kterém nebude docházet k pracovním úrazům.*“²⁴

Pojem BOZP Erényi vymezuje jako souhrn právních, organizačních, technických, zdravotních, hygienických, ekonometrických, vzdělávacích a jiných opatření, jež předcházejí ohrožení života a zdraví zaměstnanců v pracovním procesu. Odpovědnost vedoucích zaměstnanců na všech stupních řízení v rozsahu pracovních míst, která zastávají, vysvětluje jako povinnost vytvářet pro podřízené zaměstnance příznivé pracovní podmínky a zajišťovat pro ně BOZP. Zásadou při tom je, že náklady na BOZP hradí zaměstnavatel a nesmí je ani nepřímo přenášet na zaměstnance.²⁵

²⁰ ARMSTRONG, Michael. *Řízení lidských zdrojů: nejnovější trendy a postupy*. 10. vydání. Praha: Grada Publishing, 2007, s. 671. ISBN 978-80-247-1407-3.

²¹ KOUBEK, Josef. *Řízení lidských zdrojů: základy moderní personalistiky*. Vydání 3. (2. dotisk). Praha: Management Press, NT Publishing, 2003, s. 18. ISBN 80-726-1033-3.

²² KOUBEK, Josef. *Řízení lidských zdrojů: základy moderní personalistiky*. Vydání 3. (2. dotisk). Praha: Management Press, NT Publishing, 2003, s. 19. ISBN 80-726-1033-3.

²³ KOUBEK, Josef. *Řízení lidských zdrojů: základy moderní personalistiky*. Vydání 3. (2. dotisk). Praha: Management Press, NT Publishing, 2003, s. 22. ISBN 80-726-1033-3.

²⁴ JANÁKOVÁ, Anna. *Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. 5. vydání. Olomouc: ANAG, 2011, s. 25. ISBN 978-80-7263-685-3.

²⁵ ERÉNYI, Tereza. *Základy pracovního práva*. Vydání 1. Ostrava: Key Publishing, 2009, s. 110. ISBN 978-807-4180-323.

2 PRÁVNÍ ÚPRAVA PRACOVNĚLÉKAŘSKÝCH SLUŽEB

Šubrt a Tuček podrobně k zvláštním právním předpisům a jiným právním předpisům: „Některé právní předpisy, týkající se určitých skupin zaměstnanců, stanovují zejména specifické požadavky na provádění lékařských prohlídek těchto osob nebo stanovují obsah těchto prohlídek, popřípadě vylučují zdravotní způsobilost k práci při určitých nemocech. Protože platí pravidlo, že zvláštní právní úprava má přednost před úpravou obecnou, znamená to, že v rozsahu této zvláštní právní úpravy se neuplatní zákon o specifických zdravotních službách nebo prováděcí vyhláška k němu.“²⁶

2.1 Zvláštní právní předpisy České republiky

Zákoník práce je výchozím zvláštním právním předpisem pro oblast pracovnělékařských služeb. V § 94 odst. 2 tohoto zákona, ve znění pozdějších předpisů a novel, je uvedena povinnost zaměstnavatele zajistit pro zaměstnance pracujícího v noci vyšetření a to pravidelně dle potřeby, nejméně však jednou ročně nebo kdykoliv o to požádá.²⁷ V § 247 odst. 1 stejného zákona je stanovena povinnost zaměstnavatele na své náklady zabezpečit vyšetření mladistvých zaměstnanců poskytovatelem pracovnělékařské péče.²⁸ Dalším zvláštním právním předpisem je zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a jejich novel, který upravuje pravidelné lékařské prohlídky a vstupní lékařské prohlídky v § 87 odst. 1 a odst. 2.²⁹ Také zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů ve znění pozdějších předpisů a jejich novel, patří do skupiny zvláštních právních předpisů týkajících se problematiky pracovnělékařských služeb.³⁰

2.2 Právní předpisy České republiky

Prvním pilířem pracovnělékařských služeb je zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů a jejich novel. Druhým pilířem je zákon č. 373/2011 Sb.,

²⁶ ŠUBRT, Bořivoj a Milan TUČEK. *Pracovnělékařské služby: povinnosti zaměstnavatelů*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, 2013, s. 77. ISBN 978-80-7263-820-8.

²⁷ Zákon č. 262 ze dne 21. dubna 2006, zákoník práce, s. 3165, § 94, odst. 2.

²⁸ Zákon č. 262 ze dne 21. dubna 2006, zákoník práce, s. 3199, § 247, odst. 1.

²⁹ Zákon č. 361 ze dne 14. září 2000, o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, s. 4597, § 87, odst. 1 a odst. 2.

³⁰ Zákon č. 361 ze dne 23. září 2003, o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů a jejich novel, účinný od 1. 4. 2012; pracovněprávní aspekty jsou součástí čtvrté hlavy. Při novele tohoto právního předpisu v roce 2013 byla zrušena povinnost pro osoby, které vykonávají činnost na základě jedné z dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr, absolvovat vstupní pracovnělékařskou prohlídku v případě výkonu nerizikové práce v kategorii 1. Třetím pilířem je vyhláška č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče), ve znění pozdějších předpisů a jejich novel. Upravuje obsah a rozsah pracovnělékařských služeb, posuzování zdravotní způsobilosti ve vztahu k práci nebo službě a posuzování zdravotní způsobilosti ke vzdělávání a v průběhu vzdělávání, s výjimkou posuzování zdravotní způsobilosti ke sportu a tělesné výchově. Doplnkem je zákon č. 258/2000Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a jejich novel. Část první, hlava II, díl sedmý tohoto zákona je věnován ochraně zdraví při práci. Tento díl obsahuje zejména kategorizace prací a rizikové práce, na něž je navázána periodicita pracovnělékařských prohlídek.

3 PRACOVNĚLÉKAŘSKÉ SLUŽBY

Pracovnílékařské služby jsou definovány platnou legislativou České republiky: „Pracovnílékařské služby jsou zdravotní služby preventivní, jejichž součástí je hodnocení vlivu pracovní činnosti, pracovního prostředí a pracovních podmínek na zdraví, provádění preventivních prohlídek a hodnocení zdravotního stavu za účelem posuzování zdravotní způsobilosti k práci, poradenství zaměřené na ochranu zdraví při práci a ochranu před pracovními úrazy, nemocemi z povolání a nemocemi souvisejícími s prací, školení v poskytování první pomoci a pravidelný dohled na pracovištích a nad výkonem práce nebo služby (dále jen „práce“).“³¹

Základní pojmy týkající se zdraví jsou též vymezeny zákonem: „Veřejným zdravím je zdravotní stav obyvatelstva a jeho skupin. Tento zdravotní stav je určován souhrnem přírodních, životních a pracovních podmínek a způsobem života“.³² A dále: „Ochrana a podpora veřejného zdraví je souhrn činností a opatření k vytváření a ochraně zdravých životních a pracovních podmínek a zabránění šíření infekčních a hromadně se vyskytujících onemocnění, ohrožení zdraví v souvislosti s vykonávanou prací, vzniku nemocí souvisejících s prací a jiných významných poruch zdraví a dozoru nad jejich zachováním. Ohrožením veřejného zdraví je stav, při kterém jsou obyvatelstvo nebo jeho skupiny vystaveny nebezpečí, z něhož míra zátěže rizikovými faktory přírodních, životních nebo pracovních podmínek překračuje obecně přijatelnou úroveň a představuje významné riziko poškození zdraví.“³³

„Obsahem pracovnílékařských služeb při

- a) hodnocení zdravotního stavu zaměstnanců nebo osob ucházejících se o zaměstnání je
1. zjišťování vlivu pracovní činnosti, pracovního prostředí a pracovních podmínek na jejich zdravotní stav a vývoj zdravotního stavu a posouzení zdravotní způsobilosti k práci, a to při pracovnílékařských prohlídkách, kterými jsou lékařské prohlídky prováděné poskytovatelem pracovnílékařských služeb nebo registrujícím poskytovatelem v oboru všeobecné praktické lékařství,
 2. hodnocení výsledků sledování zátěže organismu zaměstnanců působením rizikových faktorů pracovního prostředí (dále jen „rizikové faktory“), včetně výsledků biologických expozičních testů, za účelem stanovení této zátěže;

³¹ Zákon č. 373 ze dne 6. listopadu 2011, o specifických zdravotních službách, s. 4821, § 53, odst. 1.

³² Zákon č. 258 ze dne 14. července 2000, o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů v platném znění ke dni 20. ledna 2014, § 2, odst. 1.

³³ Zákon č. 258 ze dne 14. července 2000, o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů v platném znění ke dni 20. ledna 2014, § 2, odst. 2.

rizikovými faktory se rozumí rizikové faktory pracovních podmínek podle zákona upravujícího zajištění podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a dále rizika ohrožení života a zdraví zaměstnance nebo jiných osob při výkonu práce (dále jen „riziko ohrožení zdraví“),

- 3. hodnocení výsledků cíleně prováděných studií odezvy zdravotního stavu zaměstnanců na konkrétní pracovní podmínky,*
- 4. zpracování rozborů vzniku a příčin pracovních úrazů, výskytu nemocí z povolání nebo ohrožení nemocí z povolání, nebo nemocí souvisejících s prací,*
- 5. hodnocení údajů o vlivu pracovní činnosti, pracovního prostředí a pracovních podmínek na zdraví zaměstnanců a s tím související nemocnosti,*
- 6. sledování vlivů rizikových faktorů pracovních podmínek, které se mohou nepříznivě projevit i po delší době na zdraví zaměstnanců, a to v rámci pracovnělékařské prohlídky, je-li to s ohledem na charakter těchto faktorů účelné.*

b) poradenství jsou poradenské činnosti

- 1. v problematice ergonomie včetně fyziologie práce, psychologie práce, režimu práce a odpočinku, stanovení výkonových norem,*
- 2. při projektování, výstavbě a rekonstrukci pracovišť a dalších zařízení zaměstnavatele,*
- 3. při zavádění nových technologií, látek a postupů, z hlediska jejich vlivu na pracovní podmínky a zdraví zaměstnanců,*
- 4. při úpravách pracovních míst, včetně míst pro zaměstnance se zdravotním postižením,*
- 5. při výběru technických, technologických a organizačních opatření a výběru osobních ochranných pracovních prostředků,*
- 6. v problematice pitného režimu a poskytování ochranných nápojů,*
- 7. v problematice pracovní rehabilitace,*
- 8. při výcviku a výchově zaměstnanců v oblasti ochrany a podpory zdraví při práci, správných pracovních návyků a při rekvalifikaci zaměstnanců nezpůsobilých vykonávat dosavadní práci,*
- 9. při identifikaci nebezpečí a hodnocení rizik při práci a při zařazování prací do kategorií podle zákona upravujícího ochranu veřejného zdraví,*
- 10. při zpracování plánu pro řešení mimořádných událostí,*
- 11. k návrhům opatření k nápravě v případě zjištění závad, které mohou vést u zaměstnanců k poškození zdraví,*

12. *spočívající v provádění školení zaměstnanců určených zaměstnavatelem v první pomoci a zpracování návrhu vybavení pracoviště prostředky pro poskytování první pomoci pro zaměstnavatele.*

c) *dohledu je*

1. *pravidelný dohled na pracovištích a nad výkonem práce za účelem zjišťování a hodnocení rizikových faktorů,*
2. *dohled v zařízení závodního stravování a dalších zařízeních zaměstnavatele,*
3. *hodnocení rizik s využitím informací o míře expozice rizikovým faktorům při výkonu práce a výsledků analýzy výskytu nemocí z povolání, pracovních úrazů a nemocí souvisejících s prací,*
4. *spolupráce při vypracování návrhů pro zaměstnavatele na odstranění zjištěných závad, včetně návrhu na zajištění měření rizikových faktorů pracovních podmínek.³⁴*

Pracovnílékařské služby jsou tedy rozděleny do tří oblastí – oblast hodnocení zdravotního stavu zaměstnanců nebo osob ucházejících se o zaměstnání, oblast poradenství a oblast dohledu.

Rozsah pracovnílékařských služeb zákon definuje: *„Rozsah pracovnílékařských služeb se stanoví s ohledem na zdravotní náročnost vykonávaných prací podle jejich zařazení do kategorií podle zákona o ochraně veřejného zdraví, podle obsahu činností, pro jejichž výkon jsou stanoveny požadavky v části II přílohy č. 2 této vyhlášky nebo jiným právním předpisem a podle doby potřebné k jejich zajištění. Doba potřebná k provádění pracovnílékařských služeb je stanovena v příloze č. 1 k této vyhlášce.³⁵*

3.1 Poskytovatel pracovnílékařských služeb

Poskytovatel pracovnílékařských služeb je dle zákona:

„(1) Poskytovatelem pracovnílékařských služeb je

- a) poskytovatel v oboru všeobecné praktické lékařství, nebo*
- b) poskytovatel v oboru pracovní lékařství.³⁶*

³⁴ Vyhláška č. 79 ze dne 26. března 2013, o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnílékařských službách a některých druzích posudkové péče), s. 778, § 2, písm. a) – c).

³⁵ Vyhláška č. 79 ze dne 26. března 2013, o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnílékařských službách a některých druzích posudkové péče), s. 779, § 4.

³⁶ Zákon č. 373 ze dne 6. listopadu 2011, o specifických zdravotních službách, s. 4822, § 54, odst. 1.

3.2 Smlouva s poskytovatelem pracovnělékařských služeb

Povinnost uzavření písemné smlouvy stanovuje zákon:

„(2) Zaměstnavatel pro výkon práce na svých pracovištích

a) je povinen, jde-li o práce, které jsou zařazené podle zákona o ochraně veřejného zdraví do kategorie první, druhé, druhé rizikové, třetí nebo čtvrté anebo je součástí práce činnost, pro jejíž výkon jsou podmínky stanoveny jinými právními předpisy, uzavřít písemnou smlouvu o poskytování pracovnělékařských služeb s poskytovatelem uvedeným v odstavci 1.³⁷ (tj. § 54 odst. 1.)

Zaměstnavatel, je-li to pro něho účelné, může: *„Zaměstnavatel může pro výkon práce na svých pracovištích uzavřít písemnou smlouvu o poskytování pracovnělékařských služeb s více poskytovateli těchto služeb zejména, je-li to vzhledem k počtu zaměstnanců nebo umístění jednotlivých pracovišť účelné.“³⁸*

K uzavření písemné smlouvy s poskytovatelem zákon dále říká:

„(2) Zaměstnavatel pro výkon práce na svých pracovištích

a) „může, jde-li o práce zařazené pouze do kategorie první podle zákona o ochraně veřejného zdraví a není-li součástí této práce činnost, pro jejíž výkon jsou podmínky stanoveny jinými právními předpisy, zajišťovat provádění pracovnělékařských prohlídek a posuzování zdravotní způsobilosti k práci na základě písemné žádosti u poskytovatele uvedeného v odstavci 1 písm. a), který je registrujícím poskytovatelem zaměstnance nebo uchazeče o zaměstnání; ostatní pracovnělékařské služby podle § 53 odst. 1 zaměstnavatel zajišťuje prostřednictvím poskytovatele uvedeného v odstavci 1 (tohoto zákona), s nímž uzavřel písemnou smlouvu.“³⁹

3.3 Povinnosti a práva poskytovatele pracovnělékařských služeb

Povinnosti poskytovatele stanovené zákonem:

„(1) Poskytovatel pracovnělékařských služeb je povinen

³⁷ Zákon č. 373 ze dne 6. listopadu 2011, o specifických zdravotních službách, s. 4822, § 54, odst. 2, písm. a).

³⁸ Vyhláška č. 79 ze dne 26. března 2013, o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče), s. 779, § 3, odst. 1.

³⁹ Zákon č. 373 ze dne 6. listopadu 2011, o specifických zdravotních službách, s. 4822, § 54, odst. 2, písm. b).

- a) *informovat zaměstnance o možném vlivu faktorů pracovních podmínek na jeho zdraví, a to se znalostí vývoje jeho zdravotního stavu,*
- b) *informovat zaměstnavatele o možném vlivu faktorů pracovních podmínek na zdravotní stav jeho zaměstnanců,*
- c) *vykonávat pravidelný dohled na pracovištích zaměstnavatele a nad pracemi vykonávanými zaměstnanci,*
- d) *spolupracovat se zaměstnavatelem, zaměstnanci, zástupcem pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a s odborně způsobilými osobami podle zákona upravujícího zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, odborovou organizací a kontrolními orgány v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,*
- e) *neprodleně oznamovat zaměstnavateli zjištění závažných nebo opakujících se skutečností negativně ovlivňujících bezpečnost a ochranu zdraví při práci,*
- f) *podat podnět kontrolním orgánům v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci k zjednání nápravy nad dodržováním povinností v bezpečnosti a ochraně zdraví při práci v případě, že zjistí, že zaměstnavatel nepostupuje v souladu s lékařskými posudky nebo přes opakované upozornění neplní povinnosti v bezpečnosti a ochraně zdraví při práci stanovené jinými právními předpisy,*
- g) *vést dokumentaci o pracovnělékařských službách prováděných pro zaměstnavatele, která se nevztahuje ke konkrétnímu zaměstnanci, odděleně od zdravotnické dokumentace vedené o konkrétních zaměstnancích; dokumentací pracovnělékařských služeb se rozumí záznamy o provádění dohledu na pracovišti zaměstnavatele, včetně výsledků analýz, o poradenství poskytnutém zaměstnavateli a jiné obdobné záznamy o činnostech prováděných v rámci pracovnělékařských služeb,*
- h) *vést odděleně zdravotnickou dokumentaci vedenou o pacientovi od zdravotnické dokumentace vedené o zaměstnanci při poskytování pracovnělékařských služeb, jestliže je registrujícím poskytovatelem pacienta a zároveň poskytovatelem pracovnělékařských služeb.⁴⁰*

Ve stejném paragrafu tohoto zákona jsou uvedeny pravomoci poskytovatele pracovnělékařských služeb:

⁴⁰ Zákon č. 373 ze dne 6. listopadu 2011, o specifických zdravotních službách, s. 4823, § 57, odst. 1.

„(2) Poskytovatel pracovnělékařských služeb je oprávněn požadovat po zaměstnavateli zajištění měření, popřípadě expertizy, a to za účelem analýzy pracovních podmínek, pracovního prostředí a odezvy organismu zaměstnanců, včetně výsledků kategorizace zdravotních rizik, pokud má podezření, že došlo k takové změně pracovních podmínek, která negativně ovlivňuje nebo by mohla ovlivnit zdraví zaměstnanců. Zaměstnavatel je povinen měření nebo expertizy požadované poskytovatelem podle věty první zajistit. Jestliže s požadavkem na zajištění těchto měření nebo expertiz nesouhlasí, požádá o stanovisko příslušný orgán ochrany veřejného zdraví podle zákona o ochraně veřejného zdraví nebo Státní úřad pro jadernou bezpečnost, jde-li o práci v prostředí ionizujícího záření. V žádosti nesouhlas se zajištěním měření nebo expertiz podle požadavku poskytovatele pracovnělékařských služeb odůvodní.“⁴¹

3.4 Povinnosti a práva zaměstnavatele

Článek 12 vyhlášky Ministra zahraničních věcí č. 145/1988 Sb., o Úmluvě o závodních zdravotních službách (č. 161) vymezoval povinnost zaměstnavatele takto: *„Dohled na zdraví pracovníků ve vztahu k práci nesmí být pro ně spojen se ztrátou na výdělku; musí být bezplatný a konat se pokud možno v pracovní době.“⁴²*

Základní povinností zaměstnavatele v oblasti pracovnělékařské péče je úhrada pracovnělékařských služeb: *„Zaměstnavatel hradí pracovnělékařské služby poskytované podle zákona, s výjimkou posuzování nemocí z povolání, a sledování vývoje zdravotního stavu při lékařských preventivních prohlídkách u nemocí z povolání a vývoje zdravotního stavu při lékařských preventivních prohlídkách po skončení rizikové práce, upravených v zákoně o ochraně veřejného zdraví.“⁴³*

K úhradě vstupní lékařské prohlídky zákon říká: *„Vstupní lékařskou prohlídku hradí osoba ucházející se o zaměstnání. Zaměstnavatel hradí vstupní lékařskou prohlídku, pokud uzavře s uchazečem o zaměstnání pracovněprávní nebo obdobný vztah, nestanoví-li jiný právní předpis jinak. Věta první a druhá se nepoužije, jestliže osoba*

⁴¹ Zákon č. 373 ze dne 6. listopadu 2011, o specifických zdravotních službách, s. 4823, § 57, odst. 1.

⁴² Vyhláška Ministerstva zahraničních věcí č. 145 ze dne 18. srpna 1988 Sb., o Úmluvě o závodních zdravotních službách (č. 161), s. 852, článek 12.

⁴³ Zákon č. 373 ze dne 6. listopadu 2011, o specifických zdravotních službách, s. 4824, § 58.

*ucházející se o zaměstnání se s případným zaměstnavatelem nebo zaměstnanec se zaměstnavatelem dohodne jinak nebo stanoví-li právní předpis jinak.*⁴⁴

Povinnost zajistit dohled poskytovatele pracovnělékařských služeb na všech pracovištích zaměstnavatelů je nařízeno vyhláškou: „Pravidelný dohled podle § 2 písm. c) bodu 1 se vykonává na všech pracovištích zaměstnavatele nejméně

- a) jedenkrát za kalendářní rok, nebo*
- b) jedenkrát za 2 kalendářní roky, jde-li o práce zařazené do kategorie první podle zákona o ochraně veřejného zdraví a není-li součástí této práce činnost, pro jejíž výkon jsou podmínky zdravotní způsobilosti stanoveny jiným právním předpisem.*⁴⁵

Další povinnost zaměstnavatele stanovená zákonem:

„(1) Zaměstnavatel je povinen

- a) umožnit pověřeným zaměstnancům poskytovatele pracovnělékařských služeb vstup na každé své pracoviště a sdělit jim informace potřebné k hodnocení a prevenci rizik možného ohrožení života nebo zdraví na pracovišti, včetně výsledků měření faktorů pracovních podmínek, předložit jim technickou dokumentaci strojů a zařízení, sdělit jim informace rozhodné pro ochranu zdraví při práci; v případě pracovišť, která podléhají z důvodu státního nebo jiného zákonem chráněného tajemství zvláštnímu režimu, vstupují na tato pracoviště pouze určení zaměstnanci poskytovatele pracovnělékařských služeb, kteří jsou v tomto případě povinni dodržet zvláštní režim,*
- b) při zařazování zaměstnanců k práci postupovat podle závěrů lékařských posudků o jejich zdravotní způsobilosti,*
- c) při odeslání zaměstnance k pracovnělékařské prohlídce podle tohoto zákona nebo jiných právních předpisů vybavit jej žádostí obsahující údaje o druhu práce, režimu práce a pracovních podmínkách, ke kterým je posouzení zaměstnance požadováno,*
- d) odeslat zaměstnance na mimořádnou pracovnělékařskou prohlídku, pokud o to zaměstnanec požádal.*⁴⁶

⁴⁴ Zákon č. 373 ze dne 6. listopadu 2011, o specifických zdravotních službách, s. 4824, § 59, odst. 2.

⁴⁵ Vyhláška č. 79 ze dne 26. března 2013, o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče), s. 779, § 3, odst. 2.

⁴⁶ Zákon č. 373 ze dne 6. listopadu 2011, o specifických zdravotních službách, s. 4822, § 55, odst. 1.

Práva zaměstnavatele v oblasti pracovnělékařských služeb: „Zaměstnavatel má právo vyslat zaměstnance na mimořádnou pracovnělékařskou prohlídku, má-li pochybnosti o zdravotní způsobilosti zaměstnance k práci.“⁴⁷

Povinnosti týkající se změn v zařazení práce do vyšších kategorií - zaměstnavatel pro výkon práce na svých pracovištích: „je povinen, dojde-li ke změně zařazení práce do kategorie vyšší než kategorie první podle zákona o ochraně veřejného zdraví nebo ke změně činnosti, pro jejíž výkon jsou podmínky stanoveny jinými právními předpisy, uzavřít novou nebo doplnit dosavadní písemnou smlouvu s poskytovatelem podle odstavce 1 (tohoto paragrafu) o ty pracovnělékařské služby, které doposud nepožadoval, a to nejpozději do 3 měsíců ode dne, kdy k této změně došlo.“⁴⁸

3.5 Povinnosti a práva zaměstnance

Zaměstnanec je povinen podrobit se pracovnělékařským prohlídkám a posouzení zdravotní způsobilosti k práci u poskytovatele pracovnělékařských služeb:

„Zaměstnanec je povinen

- a) podrobit se pracovnělékařským službám u poskytovatele pracovnělékařských služeb, se kterým zaměstnavatel uzavřel písemnou smlouvu, popřípadě pracovnělékařským prohlídkám a posuzování zdravotní způsobilosti u poskytovatele pracovnělékařských služeb podle § 54 odst. 2 písm. b) (tohoto zákona); rovněž je povinen podrobit se zdravotním službám indikovaným poskytovatelem pracovnělékařských služeb pro hodnocení zdravotního stavu; poskytovatele dalších zdravotních služeb určí zaměstnanci poskytovatel pracovnělékařských služeb; další zdravotní služby jsou součástí pracovnělékařských služeb,
- b) podrobit se pracovnělékařským službám nařízeným podle jiného právního předpisu,
- c) sdělit poskytovateli pracovnělékařských služeb jméno a adresu registrujícího poskytovatele a dalších poskytovatelů, kteří ho přijali do péče,

⁴⁷ Zákon č. 373 ze dne 6. listopadu 2011, o specifických zdravotních službách, s. 4822, § 55, odst. 2.

⁴⁸ Zákon č. 373 ze dne 6. listopadu 2011, o specifických zdravotních službách, s. 4822, § 54, odst. 2, písm. c).

d) sdělit poskytovateli pracovnělékařských služeb na jeho žádost nebo z vlastního podnětu všechny jemu známé nebo podezřelé skutečnosti související s ochranou zdraví při práci.⁴⁹

3.6 Dokumentace o pracovnělékařských službách

Zásady vedení zdravotnické dokumentace jsou dané vyhláškou:

„(1) Dokumentace o pracovnělékařských službách prováděných pro zaměstnavatele obsahuje, jde-li o

a) poradenství, záznamy v rozsahu datum a místo poskytnutí poradenství a stručný obsah,

b) dohled, záznamy o provedení dohledu, včetně hodnocení pracovních a hygienických podmínek na pracovišti a v zařízení závodního stravování a dalších zařízeních zaměstnavatele, v rozsahu datum a místo provedení dohledu, popis zjištěných skutečností včetně identifikace nebezpečí a hodnocení rizik, návrhy opatření a způsob seznámení zaměstnavatele se závěrem dohledu; součástí záznamů jsou identifikační údaje osob v rozsahu funkce, titul, jméno, popřípadě jména, a příjmení, které pro zaměstnavatele provedly poradenství nebo spolupracovaly na provádění dohledu a jejich podpisy.

(2) Součástí dokumentace o pracovnělékařských službách jsou dále

a) výsledky provedených analýz, biologických expozičních testů a jiné obdobné záznamy o činnostech prováděných v rámci pracovnělékařských služeb,

b) kopie rozhodnutí orgánu ochrany veřejného zdraví o zařazení práce do příslušné kategorie nebo oznámení zaměstnavatele o zařazení práce do kategorie druhé,

c) kopie výsledků šetření příslušných inspekčních orgánů a

d) kopie výsledků měření rizikových faktorů pracovních podmínek.⁵⁰

Postup při předávání dokumentace při změně poskytovatele pracovnělékařské služby stanovuje zákon: „Poskytovatel, který zajišťoval pracovnělékařské služby, oznámí záměr ukončit poskytování zdravotních služeb alespoň 60 dnů přede dnem zamýšleného ukončení zaměstnavateli zaměstnance, o němž je v souvislosti s pracovnělékařskými službami zdravotnická dokumentace vedena. V oznámení zároveň uvede lhůtu, do které je třeba, aby mu zaměstnavatel sdělil identifikační údaje

⁴⁹ Zákon č. 373 ze dne 6. listopadu 2011, o specifických zdravotních službách, s. 4823, § 56.

⁵⁰ Vyhláška č. 79 ze dne 26. března 2013, o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče), s. 780, § 5.

nového poskytovatele. Poskytovatel na základě sdělení zaměstnavatele předá zdravotnickou dokumentaci poskytovateli určenému zaměstnavatelem. Pokud poskytovatel neobdrží sdělení podle věty druhé v určené lhůtě, předá zdravotnickou dokumentaci a její soupis příslušnému správnímu orgánu.⁵¹

Postup při předávání dokumentace při úmrtí poskytovatele pracovnělékařské služby též stanovuje zákon: „*Pokud zemřelý poskytovatel zajišťoval pracovnělékařské služby pro zaměstnavatele, příslušný správní orgán oznámí převzetí zdravotnické dokumentace zaměstnanců tomuto zaměstnavateli, je-li mu znám. Příslušný správní orgán na základě sdělení zaměstnavatele předá tuto zdravotnickou dokumentaci jinému poskytovateli určenému zaměstnavatelem.*“⁵²

⁵¹ Zákon č. 372 ze dne 6. listopadu 2011, o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), s. 4764, § 59, odst. 3.

⁵² Zákon č. 372 ze dne 6. listopadu 2011, o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), s. 4764, § 57, odst. 4.

4 KATEGORIZACE PRACÍ A RIZIKA

Při práci jsou na pracovníky kladeny různé požadavky plynoucí z charakteru práce a pracoviště, které jsou více či méně přiměřené lidskému pracovnímu potenciálu. Přesáhne-li se tento potenciál, lidé mohou mít zdravotní potíže, onemocnět a ztratit pracovní schopnost. Na rizikových pracovištích může být pracovní proces a pracovní prostředí zdrojem patogenních činitelů, mohou vznikat pracovní úrazy a nemoci z povolání.

Rozvíjení kultury bezpečnosti a další zvyšování úrovně bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je dáno, dle Dvořákové, postojem a přístupem managementu, úrovní právního vědomí občanů a vnímáním rizik, včetně informovanosti o požadavcích BOZP.⁵³ Rozvíjení kultury bezpečnosti je sice dáno postojem a přístupem, avšak povinností zaměstnavatele je: *„soustavně vyhledávat nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, zjišťovat jejich příčiny a zdroje. Na základě tohoto zjištění vyhledávat a hodnotit rizika a přijímat opatření k jejich odstranění, případně k minimalizaci působení neodstranitelných rizik.“*⁵⁴

4.1 Kategorizace prací

Kategorizaci prací definuje § 37 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů a jejich novel.

„(1) Podle míry výskytu faktorů, které mohou ovlivnit zdraví zaměstnanců, a jejich rizikovosti pro zdraví se práce zařazují do čtyř kategorií. Kritéria, faktory a limity pro zařazení prací do kategorií stanoví prováděcí právní předpis; hodnocení rizika a minimální ochranná opatření stanoví zvláštní právní předpis. Do kategorie se nezařazují práce prováděné na pracovištích staveb prozatímně užívaných ke zkušebnímu provozu, který nepřekročí jeden rok.

(2) O zařazení prací do třetí nebo čtvrté kategorie rozhoduje příslušný orgán ochrany veřejného zdraví, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak. Návrh předkládá osoba, která zaměstnává fyzické osoby v pracovních nebo obdobných pracovních vztazích (dále jen "zaměstnavatel"), a to do 30 kalendářních dnů

⁵³ DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a kol. *Řízení lidských zdrojů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 212. ISBN 978-80-7400-347-9.

⁵⁴ DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a kol. *Řízení lidských zdrojů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 206. ISBN 978-80-7400-347-9.

ode dne zahájení výkonu prací. Práce do druhé kategorie zařazuje zaměstnavatel, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak, a to do 30 kalendářních dnů ode dne zahájení jejich výkonu, změny podmínek odůvodňující zařazení práce do druhé kategorie, nebo do 10 dnů ode dne vykonatelnosti rozhodnutí orgánu ochrany veřejného zdraví vydaného podle odstavce 6 písm. c). Ostatní práce na pracovištích zaměstnavatele, které nebyly takto zařazeny, se považují za práce kategorie první.

(3) Zaměstnavatel v návrhu na zařazení práce do kategorie uvede

- a) označení práce,
- b) název a umístění pracoviště, kde je daná práce vykonávána,
- c) výsledky hodnocení expozice fyzických osob vykonávajících danou práci jednotlivým rozhodujícím faktorům pracovních podmínek v charakteristické směně,
- d) délku směny; u vícesměnného provozu režim střídání směn,
- e) návrh kategorie, do které má být práce zařazena,
- f) počet zaměstnanců vykonávajících danou práci, z toho počet žen,
- g) opatření přijatá k ochraně zdraví zaměstnanců vykonávajících danou práci.

(4) Zaměstnavatel je povinen neprodleně oznámit příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví práce, které zařadil do druhé kategorie, a údaje rozhodné pro toto zařazení.⁵⁵

Zařazování prací do kategorií nařizuje § 2 vyhlášky č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli, ve znění pozdějších předpisů a jejich novel k § 37 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů.⁵⁶

Práce se zařazuje do kategorie první, druhé, třetí a čtvrté dle § 3 vyhlášky č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli, ve znění pozdějších předpisů a jejich novel:

⁵⁵ Zákon č. 258 ze dne 14. července 2000, o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů v platném znění ke dni 20. ledna 2014, § 37.

⁵⁶ Vyhláška č. 432 ze dne 4. prosince 2003, kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli, s. 7210, § 2.

„(1) Ve smyslu § 2 se za práce

- a) *kategorie první považují práce, při nichž podle současného poznání není pravděpodobný nepříznivý vliv na zdraví,*
- b) *kategorie druhé považují práce, při nichž podle současné úrovně poznání lze očekávat jejich nepříznivý vliv na zdraví jen výjimečně, zejména u vnímavých jedinců, tedy práce, při nichž nejsou překračovány hygienické limity faktorů stanovené zvláštními právními předpisy (dále jen "hygienické limity"), a práce naplňující další kritéria pro jejich zařazení do kategorie druhé podle přílohy č. 1,*
- c) *kategorie třetí považují práce, při nichž jsou překračovány hygienické limity, a práce naplňující další kritéria pro zařazení práce do kategorie třetí podle přílohy č. 1, přičemž expozice fyzických osob, které práce vykonávají (dále jen "osob"), není spolehlivě snížena technickými opatřeními pod úroveň těchto limitů, a pro zajištění ochrany zdraví osob je proto nezbytné využívat osobní ochranné pracovní prostředky, organizační a jiná ochranná opatření, a dále práce, při nichž se vyskytují opakovaně nemoci z povolání nebo statisticky významně častěji nemoci, jež lze pokládat podle současné úrovně poznání za nemoci související s prací,*
- d) *kategorie čtvrté považují práce, při nichž je vysoké riziko ohrožení zdraví, které nelze zcela vyloučit ani při používání dostupných a použitelných ochranných opatření.*

(2) *Kategorie, do které má být práce zařazena podle § 37 odst. 3 písm. c) zákona (zákona č. 258/2000 Sb.), se v případě, že jde o práci spojenou s expozicí několika faktorům, stanoví podle nejméně příznivě hodnoceného faktoru.⁵⁷*

Provádění měření a vyšetření pro účely zařazení prací se stanovuje dle § 38 zákona 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů a jejich novel: *„Měření a vyšetření pro účely zařazení prací do druhé, třetí nebo čtvrté kategorie nebo změn zařazení prací do těchto kategorií, která jsou potřebná k hodnocení rizik, může zaměstnavatel provést jen prostřednictvím držitele osvědčení o akreditaci nebo držitele autorizace (§ 83 c) k příslušným měřením nebo vyšetřením, je-li pro obor měření nebo vyšetřování*

⁵⁷ Vyhláška č. 432 ze dne 4. prosince 2003, kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli, s. 7210, § 3.

autorizace nebo akreditace právními předpisy upravena, pokud není sám takto kvalifikovaný.⁵⁸

4.2 Rizikové práce

Rizikové práce jsou definovány zákonem:

„(1) Rizikovou prací, kterou se pro účely tohoto zákona rozumí práce, při níž je nebezpečí vzniku nemoci z povolání nebo jiné nemoci související s prací, je práce zařazená do kategorie třetí a čtvrté a dále práce zařazená do kategorie druhé, o níž takto rozhodne příslušný orgán ochrany veřejného zdraví nebo tak stanoví zvláštní právní předpis.

(2) Zaměstnavatel, na jehož pracovištích jsou vykonávány rizikové práce, je povinen

- a) zabezpečit neprodleně mimořádná měření faktorů pracovních podmínek, pokud o ně požádá zařízení vykonávající pracovní lékařské služby nebo pokud tak stanoví rozhodnutím příslušný orgán ochrany veřejného zdraví,
- b) zjistit příčinu překročení limitních hodnot ukazatelů biologických expozičních testů a zabezpečit její odstranění; neprodleně informovat o těchto skutečnostech zaměstnance.

(3) Překročení limitních hodnot ukazatelů biologických expozičních testů sdělí zaměstnavateli zařízení vykonávající pracovní lékařské služby. Přitom je povinno dodržet mlčenlivost o výsledcích testů jednotlivých zaměstnanců. Při hodnocení míry expozice zaměstnanců faktory pracovních podmínek pomocí biologických expozičních testů provede poskytovatel zdravotních služeb odběr biologického materiálu za podmínek upravených prováděcím právním předpisem.

(4) Limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů a podmínky jejich provedení upraví prováděcí právní předpis.⁵⁹

Evidenci rizikových prací rovněž stanovuje zákon.⁶⁰

⁵⁸ Zákon č. 258 ze dne 14. července 2000, o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů v platném znění ke dni 20. ledna 2014, § 38.

⁵⁹ Zákon č. 258 ze dne 14. července 2000, o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů v platném znění ke dni 20. ledna 2014, § 39.

⁶⁰ Zákon č. 258 ze dne 14. července 2000, o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů v platném znění ke dni 20. ledna 2014, § 40.

4.3 Hodnocení zdravotních rizik

„(3) Hodnocením zdravotních rizik je posouzení míry závažnosti zátěže populace vystavené rizikovým faktorům životních a pracovních podmínek a způsobu života. Podkladem pro hodnocení zdravotního rizika je kvalitativní a kvantitativní odhad rizika [§ 80 odst. 1 písm. l)] (tohoto zákona). Výsledek hodnocení zdravotního rizika je podkladem pro řízení zdravotních rizik, čímž se rozumí rozhodovací proces s cílem snížit zdravotní rizika. Hodnocení rizik na úseku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a povinnosti zaměstnavatele v prevenci rizik pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci stanoví zvláštní právní předpisy.“⁶¹

4.4 Rizikové faktory pracovních podmínek

Příloha č. 2 vyhlášky č. 79/2013 s názvem „Rizikové faktory a nemoci, které při výskytu těchto faktorů vylučují nebo omezují zdravotní způsobilost k práci, rozsah odborných vyšetření a četnost lékařských prohlídek v případech, kdy se nepostupuje podle § 11 vyhlášky“ stanovuje rizikové faktory pracovních podmínek. Jsou rozděleny do osmi skupin. V praxi je využívají krajské hygienické stanice pro stanovení rozsahu rizikových prohlídek a řídí se jimi i poskytovatel pracovně lékařských služeb.

„1. Chemické faktory obecně (např. práce s chemickými látkami, ...)

2. Chemické faktory vybrané (rtuť a její sloučeniny, ...)

3. Fyzikální faktory (ionizující záření, hluk,)

4. Faktory fyzické zátěže (celková fyzická zátěž, nepříjemné pracovní polohy, ...)

5. Faktory psychosenzorické zátěže (zraková zátěž, psychická zátěž)

6. Škodliviny působící profesionální nemoci dýchacích cest, plic, pohrudnice a pobříšnice (svařování elektrickým obloukem s ohledem na inhalační expozici, prach s převážně dráždivým účinkem – textilní, živočišný, rostlinný, pryskyřic, PVC a další látky obdobného účinku, ...)

7. Fyzikální, chemické nebo biologické faktory, které způsobují kožní nemoci (faktory, které způsobují maligní nádory kůže, ...)

8. Biologické faktory (tuberkulóza, ostatní infekční nemoci, ...)⁶²

⁶¹ Zákon č. 258 ze dne 14. července 2000, o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů v platném znění ke dni 20. ledna 2014, § 2, odst. 3.

⁶² Vyhláška č. 79 ze dne 26. března 2013, o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče), s. 790, příloha č. 2.

4.5 Kritéria kategorizace prací

Platná legislativa používá výraz „Kritéria kategorizace prací“. V praxi je více používán výraz „Zdravotní riziko“. Kritérií kategorizace prací je třináct.

1. *Prach*
2. *Chemické látky*
3. *Hluk*
4. *Vibrace*
5. *Neionizující záření a elektromagnetická pole*
6. *Fyzická zátěž*
7. *Pracovní poloha*
8. *Zátěž teplem*
9. *Zátěž chladem*
10. *Psychická zátěž*
11. *Zraková zátěž*
12. *Práce s biologickými činiteli*
13. *Práce ve zvýšeném tlaku vzduchu*⁶³

Pracoviště tvoří podle Kociánové fyzikální podmínky práce (mikroklimatické podmínky, osvětlení, barevná úprava pracoviště, čistota ovzduší, hluk, vibrace a záření) a prostorové řešení pracoviště (pracovní poloha, výška pracovní plochy a pohybové prostory).⁶⁴

Koubek doporučuje v souvislosti s pracovním prostředím zabývat se prostorovým řešením pracoviště, např. vhodnou pracovní polohou a vhodnou výškou pracovní plochy přizpůsobené postavě pracovníka, pohodlným přístupem na pracoviště a optimálním pohybovým prostorem pro práci rukou i nohou, v neposlední řadě nastavením optimálních zorných podmínek pro práci při zrakové náročnosti. Koubek dále doporučuje zabývat se i fyzikálními podmínkami práce, např. teplotou, vlhkostí,

⁶³ Vyhláška č. 107 ze dne 22. dubna 2013, kterou se mění vyhláška č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli, s. 1191, příloha č. 1.

⁶⁴ KOCIANOVÁ, Renata. *Personální činnosti a metody personální práce*. Vydání. 1. Praha: Grada Publishing, 2010, s. 179. ISBN 978-80-247-2497-3.

rychlostí proudění vzduchu, čistotou vzduchu, osvětlením, hlukem a barevnou úpravou pracoviště.⁶⁵ Kociánová i Koubek hovoří o kritériích kategorizace prací.

4.6 Zařazení práce do kategorie 1,2, 2R, 3 a 4

Dle § 37 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů a jejich novel se práce zařazují do čtyř kategorií. Pro ujasnění souvislostí lze říci, že každé kritérium kategorizace prací (neboli zdravotní riziko) má svoji kategorii 1, 2, 3 a 4. I když tento zákon neuvádí kategorii 2R (kategorie 2 riziková), v praxi je možné se s ní setkat. Rizikovou prací tedy může být i práce kategorie 2. O zařazení prací do kategorie 2R rozhodne orgán veřejného zdraví zpravidla v případě, kdy výsledky měření nepřesahují stanovené limity, ovšem výsledek není prokazatelný vzhledem k nejistotě měření anebo přesahují stanovené limity, ovšem překročení limitu není prokazatelné, vzhledem k nejistotě měření.

4.7 Rizika ohrožení zdraví

Vyhláška stanovuje 14 rizik ohrožení zdraví (do posledního bodu se zařazují všechna ostatní rizika, například práce s ruční motorovou řetězovou pilou, sváření, atd.):

- „1. *Práce ve školách a školských zařízeních podle školského zákona, ve zdravotnictví, v zařízeních sociálních služeb, včetně poskytování sociálních služeb ve vlastním sociálním prostředí osob, a práce v dalších zařízeních obdobného charakteru*
2. *Činnosti epidemiologicky závažné*
3. *Obsluha jeřábů, opraváři jeřábů, vazači jeřábových břemen, obsluha zdvihacích ramen, obsluha transportních zařízení včetně výtahů a zakladačů a obsluha důlních těžních strojů, stavebních strojů*
4. *Obsluha a řízení motorových a elektrických vozíků a obsluha vysokozdvizných vozíků*
5. *Řízení motorových vozidel s výjimkou řidičů podle § 87 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, pokud je tato činnost*

⁶⁵ KOUBEK, Josef. *Personální práce v malých a středních firmách*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2007, s. 213. ISBN 978-80-247-2202-3.

- vykonávána jako obvyklá součást výkonu práce nebo jsou do místa výkonu práce přepravovány další osoby*
6. *Obsluha řídicích center a velinů velkých energetických zdrojů včetně jaderných a chemických provozů, při jejichž havárii by mohlo dojít k ohrožení zaměstnanců či obyvatelstva a k závažným ekologickým následkům*
 7. *Nakládání s výbušninami, obsluha nebo opravy tlakových nádob, včetně tlakových lahví, turbokompresorů, chladicích zařízení nad 40000 kcal (136360 kJ), vysokonapěťových elektrických zařízení*
 8. *Práce v hlubinných dolech*
 9. *Práce ve výškách nad úrovní terénu a nad volnou hloubkou nad 10 metrů, kdy je nutné použít prostředky osobní ochrany, kterými jsou osobní ochranné prostředky proti pádu*
 10. *Práce záchranářů*
 11. *Práce v klimaticky a epidemiologicky náročných oblastech zahraničí*
 12. *Hlasová zátěž*
 13. *Noční práce*
 14. *Další práce nebo činnosti s rizikem ohrožení zdraví⁶⁶*

4.8 Nemoci z povolání

Při posuzování nemocí z povolání krajské hygienické stanice spolupracují s Ústavem pracovního lékařství. Nemoci z povolání nejsou předmětem této práce, proto jsou zmíněny pouze okrajově.

⁶⁶ Vyhláška č. 79 ze dne 26. března 2013, o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče), s. 844, příloha č. 2.

5 PRACOVNĚLÉKAŘSKÉ PROHLÍDKY

Pracovnílékařské prohlídky jsou definovány v § 9 vyhlášky č. 79/2013 o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnílékařských službách a některých druzích posudkové péče) ve znění pozdějších předpisů a jejich novel takto:

„(1) *Pracovnílékařskými prohlídkami jsou*

- a) vstupní prohlídka, prohlídka periodická a prohlídka mimořádná, které se provádějí za účelem posouzení zdravotní způsobilosti ve vztahu k práci,*
- b) výstupní lékařská prohlídka a*
- c) lékařská prohlídka po skončení rizikové práce (dále jen „následná prohlídka“).*

(2) *Při provádění pracovnílékařských prohlídek jsou zaměstnancům poskytovány edukační a konzultační zdravotní služby.⁶⁷*

5.1 Vstupní prohlídka

„(1) *Vstupní prohlídka se provádí za účelem zajištění, aby k výkonu práce v podmínkách s předpokládanou zdravotní náročností nebyla zařazena osoba ucházející se o zaměstnání, jejíž zdravotní způsobilost neodpovídá zařazení k předpokládané práci.*

(2) *Vstupní prohlídka se provádí kromě případů stanovených zákonem též před převedením zaměstnance na jinou práci, pokud jde o práci vykonávanou za odlišných podmínek, než ke kterým byla posouzena zdravotní způsobilost zaměstnance. Odlišnými podmínkami se rozumí navýšení rizikových faktorů nejméně o jeden, a to bez ohledu na to, zda změna takových podmínek vede ke změně výsledné kategorie práce.⁶⁸*

Vstupní prohlídka je z titulu prevence prohlídkou nejdůležitější. Poskytuje zaměstnavateli zjištění, zda osoba ucházející se o práci je zdravotně způsobilá pro výkon práce, o kterou se uchází. Tato prohlídka se provádí se i před převedením zaměstnance na jinou práci, pokud je vykonávaná za odlišných podmínek.

⁶⁷ Vyhláška č. 79 ze dne 26. března 2013, o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnílékařských službách a některých druzích posudkové péče), s. 782, § 9.

⁶⁸ Vyhláška č. 79 ze dne 26. března 2013, o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnílékařských službách a některých druzích posudkové péče), s. 782, § 10.

Formulace pojmu posuzování zdravotní způsobilosti osoby ucházející se o zaměstnání prošla změnami. V § 59 odst. 1, písm. b) Zákona č. 373 ze dne 6. listopadu 2011, o specifických zdravotních službách byl pojem pozměněn a doplněn Zákonem č. 47 ze dne 30. ledna 2013, kterým se mění zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění zákona č. 167/2012 Sb.:

„b) zaměstnavatel vstupní lékařskou prohlídku zajistí vždy před uzavřením

1. pracovního poměru,

2. dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, má-li být osoba ucházející se o zaměstnání zařazena k práci, která je podle zákona o ochraně veřejného zdraví prací rizikovou nebo je součástí této práce činnost, pro jejíž výkon jsou podmínky zdravotní způsobilosti stanoveny jinými právními předpisy; zaměstnavatel může vstupní lékařskou prohlídku vyžadovat též, má-li pochybnosti o zdravotní způsobilosti osoby ucházející se o práci, která není prací rizikovou a která má být vykonávána na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, nebo

3. vztahu obdobného vztahu pracovní právnímu.

Osoba ucházející se o zaměstnání se považuje za zdravotně nezpůsobilou k výkonu práce, k níž má být zařazena, pokud se nepodrobí vstupní lékařské prohlídce podle bodu 1, 2 nebo 3.⁶⁹

5.2 Periodická prohlídka

„(1) Periodická prohlídka se provádí za účelem zjištění včasné změny zdravotního stavu vzniklé v souvislosti se zdravotní náročností vykonávané práce nebo stárnutím organismu, kdy další výkon práce by mohl vést k poškození zdraví posuzovaného zaměstnance, nebo k poškození zdraví jiných osob.

(2) Periodická prohlídka u zaměstnanců vykonávajících práci zařazenou podle zákona o ochraně veřejného zdraví

a) v kategorii první se provádí

1. jednou za 6 let, nebo

2. jednou za 4 roky, jde-li o zaměstnance, který dovršil 50 let věku; poprvé se provede v návaznosti na periodickou prohlídku podle bodu 1,

b) v kategorii druhé se provádí

⁶⁹ Zákon č. 47 ze dne 30. ledna 2013, kterým se mění zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění zákona č. 167/2012 Sb., s. 362, § 59, odst. 1, písm. b).

1. jednou za 5 let, nebo
 2. jednou za 3 roky, jde-li o zaměstnance, který dovršil 50 let věku; poprvé se provede v návaznosti na periodickou prohlídku podle bodu 1,
 - c) v kategorii druhé rizikové a kategorii třetí se provádí jednou za 2 roky,
 - d) v kategorii čtvrté jednou za 1 rok.
- (3) Periodická prohlídka u zaměstnanců vykonávajících práci nebo činnost, jejichž součástí je riziko ohrožení zdraví, se provádí
- a) jednou za 4 roky, nebo
 - b) jednou za 2 roky, jde-li o zaměstnance, který dovršil 50 let věku; poprvé se provede v návaznosti na periodickou prohlídku podle písmene a).
- (4) Odstavec 2 nebo 3 se nepoužije,
- a) pokud orgán ochrany veřejného zdraví podle zákona o ochraně veřejného zdraví určí kratší termín pro provedení periodické prohlídky, než je uveden v odstavci 2 nebo 3, nebo
 - b) pokud je jiným právním předpisem nebo v příloze č. 2 k této vyhlášce stanoveno jinak.
- (5) Jde-li o práce vykonávané na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, periodické prohlídky podle odstavce 2 nebo 3 se neprovádějí. To neplatí v případě, kdy je práce na základě těchto dohod u zaměstnavatele prováděna opakovaně a doba, na kterou je práce opakovaně sjednávána, je delší než lhůta pro provedení periodické prohlídky a zaměstnavatel provádění těchto prohlídek vyžaduje.⁷⁰

5.3 Mimořádná prohlídka

„(1) Mimořádná prohlídka se provádí za účelem zjištění zdravotního stavu posuzovaného zaměstnance v případě důvodného předpokladu, že došlo ke ztrátě nebo změně zdravotní způsobilosti k práci nebo pokud dojde ke zvýšení míry rizika již dříve zohledněného rizikového faktoru pracovních podmínek.

(2) Mimořádná prohlídka se provádí, pokud

- a) ji nařídil orgán ochrany veřejného zdraví podle zákona o ochraně veřejného zdraví nebo tak stanoví zákon upravující využívání jaderné energie a ionizujícího záření,

⁷⁰ Vyhláška č. 79 ze dne 26. března 2013, o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče), s. 782, § 11.

- b) to v daném období vyžaduje zdravotní náročnost konkrétních pracovních podmínek,
- c) došlo ke zhoršení pracovních podmínek ve smyslu zvýšení míry rizika u rizikového faktoru, k němuž již byla posuzována zdravotní způsobilost zaměstnance,
- d) bylo opakovaně zjištěno překročení limitní hodnoty ukazatelů biologického expozičního testu, popřípadě na základě závěrů jiných vyšetření prováděných za účelem sledování zátěže organismu působením rizikových faktorů pracovních podmínek,
- e) byla při pracovnělékařské prohlídce zjištěna taková změna zdravotního stavu zaměstnance, která předpokládá změnu zdravotní způsobilosti k práci v době kratší, než je interval periodické prohlídky, nebo
- f) byl výkon práce přerušen
 1. z důvodu nemoci po dobu delší než 8 týdnů, s výjimkou výkonu práce v kategorii první podle zákona o ochraně veřejného zdraví a nejde-li o práci nebo činnost, jejíž součástí je riziko ohrožení zdraví nebo nestanoví-li jiný právní předpis jinak,
 2. v důsledku úrazu s těžkými následky, nemoci spojené s bezvědomím nebo jiné těžké újmy na zdraví, nebo
 3. z jiných důvodů na dobu delší než 6 měsíců.

(3) Mimořádná prohlídka se dále provádí na základě

- a) žádosti předložené zaměstnavatelem z vlastního podnětu nebo podnětu zaměstnance,
- b) informace sdělené ošetřujícím lékařem o důvodném podezření, že změnou zdravotního stavu zaměstnance došlo ke změně zdravotní způsobilosti.⁷¹

5.4 Výstupní prohlídka

Šubrt a Tuček k výstupní prohlídce: „Skutečnost, že se výstupní prohlídka provádí na žádost zaměstnance, nikoliv zaměstnavatele (i když zaměstnavatel vybaví zaměstnance, který o prohlídku požádal, žádostí), znamená, že tyto prohlídky se stávají naprosto výjimečnými.“ A dodává: „Výstupní prohlídka byla vždy považována za nejslabší článek v systému pracovnělékařských prohlídek, neboť

⁷¹ Vyhláška č. 79 ze dne 26. března 2013, o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče), s. 783, § 12.

donutit zaměstnance, aby se jí účastnil, je pro zaměstnavatele prakticky nemožné. Skutečnost, že neuposlechnutím pokynu dostavit se k této prohlídce poruší svoji povinnost i podle zákoníku práce (§ 106 odst. 4 písm. b)), nemá praktický význam, protože zaměstnanec pracovní poměr končí a žádná sankce tak již nepřipadá v úvahu.⁷²

Vyhláška k výstupní prohlídce říká:

„(1) Výstupní prohlídka se provádí na základě žádosti zaměstnance, nebo pokud tak stanoví jiný zákon, za účelem zjištění zdravotního stavu zaměstnance v době ukončení výkonu práce, a to s důrazem na zjištění takových změn zdravotního stavu, u kterých lze předpokládat souvislost se zdravotní náročností vykonávané práce.

(2) Výstupní prohlídka se provádí při

- a) ukončení pracovněprávního nebo obdobného vztahu,
- b) převedení na práci se sníženou zdravotní náročností ve smyslu snížení míry rizika nebo na práci konanou za příznivějších pracovních podmínek, než ke kterým byla posouzena zdravotní způsobilost zaměstnance.

Na základě provedení výstupní prohlídky se nevydává lékařský posudek.

(3) Výstupní lékařská prohlídka se neprovádí, jde-li o

- a) práce zařazené do kategorie první podle zákona o ochraně veřejného zdraví a není-li součástí této práce činnost, pro jejíž výkon jsou podmínky zdravotní způsobilosti stanoveny jiným právním předpisem, a pokud u zaměstnance nebyla zjištěna v době výkonu práce u zaměstnavatele nemoc z povolání, ohrožení nemocí z povolání nebo pracovní úraz,
- b) výkon práce na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, jestliže nebylo podle zákona vyžádáno provedení vstupní lékařské prohlídky a není-li podezření na změnu zdravotního stavu v souvislosti s výkonem práce.⁷³

5.5 Následná prohlídka

„(1) Následná prohlídka se provádí za účelem včasného zjištění změn zdravotního stavu vzniklých v souvislosti s prací za takových pracovních podmínek, jejichž

⁷² ŠUBRT, Bořivoj a Milan TUČEK. *Pracovnílékařské služby: povinnosti zaměstnavatelů*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, 2013, s. 138. ISBN 978-80-7263-820-8.

⁷³ Vyhláška č. 79 ze dne 26. března 2013, o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnílékařských službách a některých druzích posudkové péče), s. 783, § 13.

důsledky se mohou projevit i po ukončení práce, a to za účelem včasného zajištění potřebné zdravotní péče, popřípadě odškodnění. Na základě provedení následné prohlídky se nevydává lékařský posudek.

(2) *Následná prohlídka se provádí podle přílohy č. 2 této vyhlášky, pokud tak stanoví*

a) příslušný orgán ochrany veřejného zdraví podle zákona o ochraně veřejného zdraví, nebo

b) jiný právní předpis.⁷⁴

Šubrt a Tuček uvádí, že na následné prohlídky zásadně nevysílá zaměstnanec zaměstnavatel. A dále uvádějí, že orgány veřejného zdraví (krajské hygienické stanice) mají oprávnění stanovit následné prohlídky u rizikových prací, což primárně uvádí ustanovení § 82 odst. 2 písm. e) bod 3 zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách ve znění pozdějších předpisů a jejich novel. Uvádějí též, že zaměstnavatel podle § 82 odst. 4 stejného zákona informuje o uložení následné lékařské preventivní prohlídky fyzickou osobu, pro kterou byla následná prohlídka nařízena, a to i v případě, že již není jeho zaměstnancem. Informaci v tomto případě zašle na poslední místo jejího trvalého pobytu, které je zaměstnavateli známo, popřípadě místo bydliště, neměla-li tato fyzická osoba trvalý pobyt na území České republiky.⁷⁵

5.6 Prohlídka cizích státních příslušníků pracujících v ČR

Cizí státní příslušník vykonávající práci u zaměstnavatele v České republice, se musí podrobit lékařské prohlídce u poskytovatele, se kterým má jeho zaměstnavatel uzavřenou smlouvu o poskytování pracovnělékařských služeb. Pokud by lékařský posudek vydal lékař z jiného státu, vydal by ho neoprávněně, neboť nezískal v České republice ani způsobilost k samostatnému výkonu zdravotnického povolání ani oprávnění k poskytování zdravotních služeb a zároveň by nebylo možné ani provést případný přezkum lékařského posudku příslušným správním orgánem. Zákon říká, že poskytovatel může poskytovat pouze zdravotní služby uvedené v oprávnění k poskytování zdravotních služeb a že zdravotní služby lze poskytovat pouze prostřednictvím osob způsobilých k výkonu zdravotnického povolání nebo k výkonu

⁷⁴ Vyhláška č. 79 ze dne 26. března 2013, o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče), s. 784, § 14.

⁷⁵ ŠUBRT, Bořivoj a MILAN TUČEK. *Pracovnělékařské služby: povinnosti zaměstnavatelů*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, 2013, s. 140. ISBN 978-80-7263-820-8.

činností souvisejících s poskytováním zdravotních služeb a že tyto zdravotní služby mohou být poskytovány pouze ve zdravotnických zařízeních v místech uvedených v oprávnění k poskytování zdravotních služeb.⁷⁶

5.7 Doby a lhůty pro provádění pracovnělékařských prohlídek

Doba potřebná k provádění pracovnělékařských prohlídek a služeb se řídí přílohou č. 1 k vyhlášce č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče) ve znění pozdějších předpisů a jejich novel „Doba potřebná k provádění pracovnělékařských služeb“. Lhůty pro provádění periodických prohlídek jsou blíže uvedeny podkapitole 5.2. Lhůty pro vyšetření na jednotlivá rizika ohrožení (např. hluk, prach, vibrace), pokud tato rizika existují (a práce byla zařazena do vyšší kategorie ohrožení), jsou stanoveny orgánem ochrany veřejného zdraví v Rozhodnutí o zařazení prací do kategorií. Lhůty pro provádění periodických prohlídek vyplývajících z rizik ohrožení zdraví, jsou uvedeny v příloze C Lhůtník pracovnělékařských prohlídek.

⁷⁶ Zákon č. 372 ze dne 6. listopadu 2011, o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), s. 4734, § 11.

6 ŽÁDOST A LÉKAŘSKÝ POSUDEK

6.1 Žádost o provedení pracovnělékařské prohlídky

„Žádost o provedení pracovnělékařské prohlídky a posouzení zdravotní způsobilosti ve vztahu k práci“ obsahuje tyto náležitosti:

- a) *identifikační údaje zaměstnavatele, a to*
 1. *obchodní firmu nebo název a adresu sídla zaměstnavatele nebo organizační složky zahraniční osoby na území České republiky, identifikační číslo osoby, bylo-li přiděleno, je-li zaměstnavatelem právnická osoba,*
 2. *adresu místa podnikání, jméno, popřípadě jména, příjmení, adresu místa trvalého pobytu nebo adresu místa hlášeného přechodného pobytu na území České republiky nad 90 dnů nebo adresu místa trvalého pobytu cizince na území České republiky nebo bydliště v cizině, je-li zaměstnavatelem fyzická osoba,*
 3. *název, sídlo a identifikační číslo organizační složky státu nebo kraje nebo obce, je-li zaměstnavatelem stát, kraj nebo obec,*
- b) *identifikační údaje zaměstnance nebo osoby ucházející se o zaměstnání, a to jméno, popřípadě jména, a příjmení, datum narození, adresu místa trvalého pobytu na území České republiky, nebo adresu místa hlášeného přechodného pobytu na území ČR nebo, nemá-li takovou adresu, adresu místa bydliště,*
- c) *údaje o pracovním zařazení zaměstnance nebo údaje o předpokládaném pracovním zařazení osoby ucházející se o zaměstnání, dále údaje o druhu práce, režimu práce, o rizikových faktorech ve vztahu ke konkrétní práci, míře rizikových faktorů pracovních podmínek vyjádřené kategorií práce podle jednotlivých rozhodujících rizikových faktorů pracovních podmínek,*
- d) *druh požadované pracovnělékařské prohlídky,*
- e) *důvod k provedení prohlídky.*⁷⁷

6.2 Lékařský posudek o zdravotní způsobilosti k práci a jeho platnost

Lékařský posudek o zdravotní způsobilosti nebo o zdravotním stavu vydává poskytovatel na základě zhodnocení:

⁷⁷ Vyhláška č. 79 ze dne 26. března 2013, o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče), s. 784, § 15.

- „a) výsledků lékařské prohlídky a dalších potřebných odborných vyšetření (dále jen „lékařská prohlídka“),*
- b) výpisu ze zdravotnické dokumentace vedené o posuzované osobě jejím registrujícím poskytovatelem v oboru všeobecné praktické lékařství nebo v oboru praktické lékařství pro děti a dorost (dále jen „registrující poskytovatel“), je-li posuzovaná osoba u takového poskytovatele registrována, nebo jde-li o posuzovanou osobu, o jejímž zdravotním stavu je vedena zdravotnická dokumentace na území jiného státu, též na základě výpisu z této dokumentace, ke kterému je přiložen úředně ověřený překlad do českého jazyka; úředně ověřený překlad se nepředkládá k výpisu ze zdravotnické dokumentace vedené ve slovenském jazyce; výpis ze zdravotnické dokumentace si může posuzující lékař vyžádat prostřednictvím posuzované osoby,*
- c) zdravotní náročnosti pro výkon práce, služby, povolání, vzdělávání, sportu, tělesné výchovy nebo jiné činnosti (dále jen „činnost“), pro které je osoba posuzována, a podmínek, za kterých je činnost vykonávána, nebo nároků činnosti na zdraví posuzované osoby.“⁷⁸*

Vydání lékařského posudku a příslušné lhůty jsou stanoveny zákonem:

- „(1) Lékařský posudek musí být vydán nejdéle do 10 pracovních dnů ode dne obdržení nebo ústního podání žádosti podle § 42 odst. 1, v případě posudku o uznání nemoci z povolání do 30 pracovních dnů, nestanoví-li tento zákon nebo jiný právní předpis jinak. Lhůta podle věty první do obdržení posledního potřebného podkladu pro posouzení zdravotní způsobilosti nebo zdravotního stavu podle § 42 odst. 1 neběží. Písemná žádost podle věty první nebo záznam o jejím ústním podání je součástí zdravotnické dokumentace vedené o posuzované osobě. Záznam podepíše posuzující lékař a osoba, která ústní žádost podala.*
- (2) Pro účely posouzení dalšího trvání zdravotní způsobilosti lze lékařskou prohlídku posuzované osoby provést nejdříve 90 dnů před koncem platnosti dosavadního lékařského posudku, jehož časová platnost se nemění, pokud posuzující lékař nezjistí změnu zdravotního stavu vedoucí k vydání lékařského posudku se závěrem podle § 44 odst. 4 písm. a). Lhůta k provedení lékařské prohlídky stanovená orgánem ochrany veřejného zdraví nebo jiným právním předpisem za účelem dalšího posouzení zdravotní způsobilosti posuzované osoby a platnost lékařského posudku se provedením lékařské prohlídky podle věty první nemění.*

⁷⁸ Zákon č. 373 ze dne 6. listopadu 2011, o specifických zdravotních službách, s. 4816, § 42, odst. 1.

Tím není dotčena možnost provedení lékařské prohlídky při změně zdravotní způsobilosti nebo zdravotního stavu nebo podezření na tyto změny.

- (3) Ze závěru lékařského posudku musí být zřejmé, zda je posuzovaná osoba pro účel, pro který je posuzována, zdravotně způsobilá, zdravotně nezpůsobilá nebo zdravotně způsobilá s podmínkou, případně pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilost, anebo zda její zdravotní stav splňuje předpoklady nebo požadavky, ke kterým byla posuzována. Součástí lékařského posudku musí být poučení o možnosti podat podle § 46 odst. 1 návrh na jeho přezkoumání poskytovateli, který posudek vydal. V poučení se dále uvede, v jaké lhůtě je možno návrh na přezkoumání podat, od kterého dne se tato lhůta počítá a zda má nebo nemá návrh na přezkoumání podle tohoto zákona nebo jiných právních předpisů odkladný účinek.⁷⁹*

Platnost lékařského posudku je stanovena zákonem:

„(6) Lékařský posudek pozbývá platnost

- a) uplynutím doby, na kterou byl vydán,*
- b) dnem, kdy měla být podle jiného právního předpisu nebo rozhodnutím orgánu ochrany veřejného zdraví nebo posuzujícího lékaře nebo jiné k tomu oprávněné osoby provedena lékařská prohlídka za účelem nového posouzení zdravotní způsobilosti posuzované osoby,*
- c) dnem, kterým nastaly právní účinky lékařského posudku vydaného pro stejný účel a za stejných podmínek jako předcházející posudek, pokud z tohoto zákona nebo jiných právních předpisů nevyplývá jinak,*
- d) ukončením pracovněprávního nebo služebního vztahu, jde-li o posudek podle § 41 písm. d); to neplatí, je-li nejdéle do 3 měsíců ode dne jeho ukončení pracovněprávní vztah se stejným výkonem práce znovu uzavřen se stejným zaměstnavatelem, pokud v době od jeho ukončení nedošlo ke změně nebo vývoji zdravotního stavu posuzované osoby.*

- (7) Jestliže je lékařský posudek neplatný, považuje se posuzovaná osoba pro účel, pro který měla být zdravotně posouzena, za zdravotně nezpůsobilou nebo za osobu, jejíž zdravotní stav nesplňuje předpoklady nebo požadavky, ke kterým byl posuzován.⁸⁰*

⁷⁹ Zákon č. 373 ze dne 6. listopadu 2011, o specifických zdravotních službách, s. 4816, § 43.

⁸⁰ Zákon č. 373 ze dne 6. listopadu 2011, o specifických zdravotních službách, s. 4817, § 44.

PRAKTICKÁ ČÁST

7 Projekty

Projekty mapují a popisují zákonnou povinnost zaměstnavatelů zajišťovat pracovnělékařské služby a tvoří praktickou podporu pro personalisty a specialisty v oblasti pracovnělékařských služeb (dále jen personalista).

První projekt se věnuje mzdovému a personálnímu systému PERM 3 společnosti Kvasar, spol. s r.o. a evidenci pracovnělékařských prohlídek. Druhý projekt popisuje práci personalisty a jeho na sebe navazující činnosti. Třetí projekt představuje podklady, se kterými personalista pracuje při vystavování žádosti o provedení pracovnělékařské prohlídky a posouzení zdravotní způsobilosti k práci a ukazuje použití na modelových příkladech.

Pro řádné naplnění legislativních požadavků v oblasti pracovnělékařských služeb se personalista potřebuje dobře orientovat v dané platné legislativě a správně vyhodnocovat získané informace. Nejnovějším zákonem z oblasti pracovnělékařských služeb je zákon č. 373/2011, vydaný 6. listopadu 2011, o specifických zdravotních službách, který nabyl účinnosti 1. dubna 2012. Bylo vyhlášeno roční přechodné období pro zavedení zákona do praxe, které měla podpořit prováděcí vyhláška. Prováděcí vyhláška č. 79 ze dne 26. března 2013, o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče) byla vydána až po uplynutí tohoto přechodného období dne 3. dubna 2013. Až po vydání prováděcí vyhlášky se personalisté mohli opřít o řádný výklad zákona a začít zavádět do systémů klíčové informace k pracovnělékařským prohlídkám.

Personalisté tedy mohli hned po vydání prováděcí vyhlášky začít zavádět klíčové informace k pracovnělékařským prohlídkám do svých systémů a začít s nimi pracovat. Avšak orientovat se v některých pojmech uvedených v prováděcí vyhlášce, např. „Rizikové faktory pracovních podmínek“ a „Rizika ohrožující zdraví“ bylo a je stále obtížné. Bakalářská práce tyto pojmy vysvětluje a uvádí jejich použití v praxi.

7.1 Použita empirická metoda výzkumu

Výzkumnou metodou pro tuto bakalářskou práci je zvolena kazuistika, lze též říci případová studie. Kazuistika patří mezi empirické výzkumné metody, zabývá

se popisem jednotlivých případů. Popisovat lze jevy nebo skupinu jevů, které jsou neobvyklé či pozoruhodné. Podrobně se popisují od počátku až po konečný stav. V této bakalářské práci jsou uvedeny tři případové studie.

7.2 Projekt 1 Mzdový a personální systém PERM 3

Základní funkcí mzdových a personálních systémů je evidence pracovníků a jejich osobních údajů. Tyto systémy obsahují různé moduly pro plánování lidských zdrojů. Poskytovatelem takového systému je česká společnost Kvasar, spol. s r.o. Společnost byla založena v roce 1990 ve Zlíně. V současné době má přes tisíc aktivních klientů, kterými jsou výrobní a obchodní společnosti v ČR, státní správa a samospráva, školství, zdravotnictví a sociální služby, ekonomické kanceláře, banky a pojišťovny.

Mzdový a personální systém PERM 3 (dále jen systém PERM 3) společnosti Kvasar, spol. s r.o. zpracovává mzdy dle aktuálně platné legislativy České republiky, komunikuje online s portálem veřejné správy a tvoří formuláře pro komunikaci s úřady. V personální oblasti systém PERM 3 umožňuje evidenci uchazečů o zaměstnání, evidenci a plánování termínů lékařských prohlídek a školicích akcí, evidenci ochranných pracovních pomůcek a svěřených prostředků. Nabízí přehled o firemních benefitech, popisech pracovních míst, organizační struktuře a hodnocení pracovníků dle stanovených kritérií a sledování jejich karierního růstu.⁸¹

Základními vlastnostmi, pro které si tento systém klienti vybírají, jsou vhodnost pro malé i velké organizace, podrobné a strukturovaně členěné nastavení přístupových práv pro jednotlivé uživatele, integrace s MS Office (MS Word, MS Excel, MS Outlook), možnost provozování na samostatném PC v síťovém prostředí nebo na terminálovém serveru. Další důležitou vlastností systému PERM 3 je technologie client-server podporovaná databázovými servery MSSQL, Firebird, Oracle, Informix, Sybase, PostgreSQL a využití modulu PermWeb – internetové aplikace parametrizovatelné dle potřeb každé organizace.⁸² Navádění dat do systému PERM 3 a jejich správu může provádět pověřený pracovník, který má přístupová práva, tj. uživatel. Systém PERM 3 používá ve své terminologii výraz pracovník, který bude dále v této práci používán. Slovo pracovník se používá z obecného důvodu a to proto, že ze slova zaměstnanec plyne pracovněprávní vztah k zaměstnavateli.

⁸¹ Kvasar. [cit. 2014-01-20]. Dostupné z: <http://www.kvasar.cz>.

⁸² Kvasar. [cit. 2014-01-20]. Dostupné z: <http://www.kvasar.cz>.

Základními výstupy ze systému PERM 3 v oblasti pracovnělékařských služeb jsou sestavy: uskutečněné lékařské prohlídky, plánované lékařské prohlídky, lékařské prohlídky dle místa konání, pracovní neschopnost delší než 8 týdnů a sestava s evidencí pracovních úrazů.

Pro příklad jsou vybrány dvě základní sestavy – uskutečněné lékařské prohlídky a plánované lékařské prohlídky.

Obrázek 1: Uskutečněné pracovnělékařské prohlídky

USKUTEČNĚNÉ LÉKAŘSKÉ PROHLÍDKY - 01/2012 - 12/2012						
Výběr prohlídky: Všichni/Nepropuštění: Všichni Výběr osob.čísel: Druh PPV:						
Os.čís.	Jméno	Datum	Lékařská prohlídka	Poplatek	Poznámka	Závěr prohlídky
Střed.: 0002						
4	Chvála František	27.12.2012	Vstupní prohlídka	0		schopen
		28.12.2012	ROZ5 (Moto)	0		schopen
1	Pilný Jan	28.12.2012	Vstupní prohlídka	0		schopen
		28.12.2012	ROZ13 (Noční)	0		schopen
		28.12.2012	ROZ3 (Jeřáb)	0		schopen
		28.12.2012	Riziko3 Hluk	0		schopen
3	Rychlý Josef	28.12.2012	ROZ4 (Vozík)	0		schopen
		28.12.2012	Vstupní prohlídka	0		schopen

Zdroj⁸³

Obrázek 2: Plánované pracovnělékařské prohlídky

PLÁNOVANÉ LÉKAŘSKÉ PROHLÍDKY - 01/2014 - 12/2014			
Výběr prohlídky: Rozsah požadavků: Včetně dřívějších neuspokojených požadavků			
Všichni/Evid.počet: Všichni Druh PPV:			
Os.čís.	Jméno	Lékařská prohlídka	Platnost
Střed.: 0001			
5	Veselá Jitka	Vstupní prohlídka	
Střed.: 0002			
2	Nemeškal Eduard	ROZ3 (Jeřáb) Vstupní prohlídka kategorie práce 3	
1	Pilný Jan	ROZ13 (Noční)	1.1.2014

Zdroj⁸⁴

K základním sestavám patří též sestava pro evidenci rizik ohrožení zdraví. Lze nastavit výběr kteréhokoliv rizika ohrožení zdraví z celkového počtu 14. Sestava je důležitým výstupem pro evidenci všech pracovníků pracujících v některém riziku ohrožení zdraví. Pro tento příklad je nastavený výběr rizika ohrožení zdraví noční práce.

⁸³ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

⁸⁴ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

Obrázek 3: Evidence rizik ohrožení zdraví

NOČNÍ PRÁCE - LEDEN 2014						
Způsob třídění: Příjmení, jméno						
Os. čís.	Jméno	Střed.	Datum narození	Kat. práce	Riziko ohrožení zdraví	Funkce
2	Nemeškal Eduard	0002		3	Noční práce	Operátor výroby
1	Pilný Jan	0002	15.9.1972	3	Noční práce	Seřizovač - operátor výroby

Zdroj:⁸⁵

Evidence práce v kategorii 2R, 3 a 4 je další základní sestavou. Lze nastavit výběr kritéria kategorizace práce, kterých je celkem 13. Sestava je podkladem pro zákonnou povinnost zaměstnavatele evidovat všechny pracovníky pracující v kategoriích práce 2R, 3 a 4. Pro tento příklad je nastavený výběr kritéria kategorizace práce hluk.

Obrázek 4: Evidence práce v rizikové kategorii 2R, 3 a 4

HLUK - LEDEN 2014							
Způsob třídění: Příjmení, jméno							
Os. čís.	Jméno	Střed.	Datum narození	Kat. práce	Rizikový faktor	Stupeň rizika	Funkce
4	Chvála František	0002	23.12.1955	3	Hluk	3	Mistr výroby
2	Nemeškal Eduard	0002	15.12.1958	3	Hluk	3	Operátor výroby
1	Pilný Jan	0002	15.9.1972	3	Hluk	3	Seřizovač - operátor výroby
3	Rychlý Josef	0002	4.4.1988	2	Hluk	2	Manipulant

Zdroj:⁸⁶

V obecných číselnících systému PERM 3 lze nastavit několik základních číselníků:

Ke kategorii práce – číselník pro zařazení práce do kategorie 1, 2, 2R, 3 a 4.

Obrázek 5: Číselník – zařazení práce do kategorie

Kategorie práce - BOZP					
	Kód položky	Název položky	Zkratka	Algoritmus	Stav
◆	1	první kategorie	1	0	NEU
	2	druhá kategorie	2	0	NEU
	3	druhá kategorie - riziko	2R	0	NEU
	4	třetí kategorie	3	0	NEU
	5	čtvrtá kategorie	4	0	NEU

Zdroj:⁸⁷

⁸⁵ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

⁸⁶ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

⁸⁷ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

Ke kritériím kategorie práce – v číselníku je jich nastaveno celkem 13. Rizikové faktory pracovních podmínek nejsou v číselnících nastaveny. V praxi je využívají pouze krajské hygienické stanice pro stanovení rozsahu rizikových prohlídek.

Obrázek 6: Číselník – kritéria kategorizace prací

Kód položky	Název položky	Zkratka	Algoritmus	Stav
0	-	-	0	NEU
1001	Prach	P	0	VLA
1002	Chemické látky	CH	0	VLA
1003	Hluk	H	0	VLA
1004	Vibrace	V	0	VLA
1005	Neionizující záření	NZ	0	VLA
1006	Fyzická zátěž	FZ	0	VLA
1007	Pracovní poloha	PP	0	VLA
1008	Zátěž teplem	ZT	0	VLA
1009	Zátěž chladem	ZCH	0	VLA
1010	Psychická zátěž	PZ	0	VLA
1007	Pracovní poloha	PP	0	VLA
1008	Zátěž teplem	ZT	0	VLA
1007	Pracovní poloha	PP	0	VLA
1008	Zátěž teplem	ZT	0	VLA
1009	Zátěž chladem	ZCH	0	VLA
1010	Psychická zátěž	PZ	0	VLA
1011	Zraková zátěž	ZZ	0	VLA
1012	Práce s biologickými činiteli	BČ	0	VLA
1013	Práce ve zvýšeném tlaku vzduchu	TV	0	VLA

Zdroj⁸⁸

K rizikům ohrožení zdraví – 1 až 13 jsou konkrétně definovány. Pokud jde o jiné riziko ohrožení zdraví, bude uvedeno pod bodem 14 a konkrétně definováno – např. svářeč.

Obrázek 7: Číselník – rizika ohrožení zdraví

Riziko ohrožující zdraví				
Kód položky	Název položky	Zkratka	Algoritmus	Stav
0	-	-	0	NEU
1	Práce ve školství, zdrav... dle zákona	ŠZS	0	NEU
2	Činnosti epidemiologicky závažné	Epid	0	NEU
3	Obsluha jeřábů	Jeřáb	0	NEU
4	Obsluha a řízení mot. a elektr. vozků	Vozk	0	NEU
5	Řízení motorových vozidel	Moto	0	NEU
6	Obsluha řídicích center s ekoloq.	Ekol	0	NEU
7	Nakládání s výbušninami	Výbuš	0	NEU
8	Práce v hlubinných dolech	Doly	0	NEU
9	Práce ve výškách	Výšky	0	NEU
10	Práce záchrannů	Záchr	0	NEU
11	Klimaticky,	Zahr	0	NEU
12	Hlasová zátěž	Hlas	0	NEU
13	Noční práce	Noční	0	NEU
14	Další rizikové práce	Další	0	NEU
1001	ROZ1 Dozor škola v přírodě	R.1D	0	VLA
1002	ROZ1 Zdravotník ve školství	R.1Z	0	VLA
1003	ROZ8 Doly	R8D	0	VLA
1004	ROZ14 Svářeč	R.14Sv	0	VLA

Zdroj⁸⁹

⁸⁸ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

⁸⁹ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

K místu prohlídky – je možný výběr poskytovatele pracovnělékařských služeb i lékaře specialisty, např. ušní nebo oční. Číselník se nazývá „Místo prohlídky“.

Obrázek 8: Číselník – místo prohlídky

Místo prohlídky				
Kód položky	Název položky	Zkratka	Algoritmus	Stav
0	-	-	0	NEU
1001	MUDr. Smluvní	SMLUV	0	VLA
1002	MUDr. Speciální	SPEC	0	VLA
1003	MUDr. RTG	RTG	0	VLA

Zdroj⁹⁰

Důležitým základním číselníkem je číselník pracovnělékařských prohlídek. Jsou v něm nadefinovány všechny prohlídky vyplývající z platné legislativy. Prohlídky periodické jsou nadefinovány s ohledem na zařazení práce do kategorie. Dále jsou zde nadefinovány prohlídky plynoucí z kritérií kategorizace prací i rizik ohrožení zdraví. Pro značný rozsah číselníku je na obrázku uvedena pouze jeho část.

Obrázek 9: Číselník – pracovnělékařské prohlídky

Lékařské prohlídky			
Název prohlídky	Typ prohlídky	Místo prohlídky	Periody
kategorie práce 1	periodická prohlídka	MUDr. Smluvní	12,72,48
kategorie práce 2	periodická prohlídka	MUDr. Smluvní	12,60,36
kategorie práce 2R	periodická prohlídka	MUDr. Smluvní	12,24
kategorie práce 3	periodická prohlídka	MUDr. Smluvní	12,24
kategorie práce 4	periodická prohlídka	MUDr. Smluvní	12
Očkování	očkování	MUDr. Smluvní	6
Riziko1 Prach	periodická prohlídka	MUDr. Speciální	12,72,48,12,60,36,12,24,12,24,12
Riziko10 Psychická zátěž	periodická prohlídka	MUDr. Speciální	12,72,48,12,60,36,12,24,12,24,12
Riziko11 Zraková zátěž	periodická prohlídka	MUDr. Speciální	12,72,48,12,60,36,12,24,12,24,12
Riziko12 Práce s biolog. čin.	periodická prohlídka	MUDr. Speciální	12,72,48,12,60,36,12,24,12,24,12
Riziko13 Práce ve zvýš. tl. vz	periodická prohlídka	MUDr. Speciální	12,72,48,12,60,36,12,24,12,24,12
Riziko2 Chemické látky	periodická prohlídka	MUDr. Speciální	12,72,48,12,60,36,12,24,12,24,12
Riziko3 Hluk	periodická prohlídka	MUDr. Speciální	12,72,48,12,60,36,12,24,12,24,12
Riziko4 Vibrace	periodická prohlídka	MUDr. Speciální	12,72,48,12,60,36,12,24,12,24,12
Riziko5 Neionizující záření	periodická prohlídka	MUDr. Speciální	12,72,48,12,60,36,12,24,12,18,12
Riziko6 Fyzická zátěž	periodická prohlídka	MUDr. Speciální	12,72,48,12,60,36,12,24,12,24,12
Riziko7 Pracovní poloha	periodická prohlídka	MUDr. Speciální	12,72,48,12,60,36,12,24,12,24,12
Riziko8 Zátěž teplem	periodická prohlídka	MUDr. Speciální	12,72,48,12,60,36,12,24,12,24,12
Riziko9 Zátěž chladem	periodická prohlídka	MUDr. Speciální	12,72,48,12,60,36,12,24,12,24,12

Zdroj⁹¹

Konkrétní nadefinování periody každé pracovnělékařské prohlídky vychází z periody dané platnou legislativou, blíže Lhůtník pracovnělékařských prohlídek, příloha C.

⁹⁰ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

⁹¹ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

Pro příklad je vybrána periodická prohlídka v kategorii 2 (viz předchozí obrázek). Kritériem je věková hranice a kategorie práce.

Obrázek 10: Perioda pracovnělékařské prohlídky

Akce Úpravy Pomoc Minimalizace	
Lékařská prohlídka	
Název prohlídky :	kategorie práce 2
Typ prohlídky :	PERIO - periodická prohlídka
Místo prohlídky :	SMLUV - MUDr. Smluvní
Úvodní prohlídka :	Vstupní prohlídka
Následná prohlídka :	
Podmínka plánování prohlídky :	0= Po dobu trvání PPV

Důvody opakování lékařské prohlídky	
Opakování	Důvod
12	Věk>0 Kategorie práce=2
60	Věk>18 Kategorie práce=2
36	Věk>50 Kategorie práce=2

Zdroj⁹²

Při nastavování důvodu opakování se zachází ještě hlouběji do systému PERM 3. K věkové hranici (zde nad 50 let) se nastavuje konkrétní kategorie práce (zde kat. 2). Obdobně se postupuje u každé věkové hranice.

Obrázek 11: Perioda pracovnělékařské prohlídky – detailní nastavení

Úpravy Pomoc Minimalizace					
Perioda lékařské prohlídky					
Typ lékařské prohlídky : kategorie práce 2					
Opakování :	36				

Důvody opakování lékařské prohlídky					
	Platný	věk	Rizik. f.	Stupeň	Kat.p.
Věk :	☒	50			
Noční práce :	☐				
Rizikový faktor :	☐				
Kategorie práce :	☒				2
Pohlaví :	☐				
Riziko ohrož. zdraví :	☐				

Zdroj⁹³

⁹² Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

⁹³ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

Zadávání údajů o absolvované pracovnělékařské prohlídce se realizuje v kartě konkrétního pracovníka. Začíná se výběrem lékařské prohlídky z číselníku pracovnělékařských prohlídek. Pro příklad byla vybrána vstupní prohlídka. Povinně se též vyplní pole datum uskutečnění prohlídky a počátku platnosti prohlídky. Systém PERM 3 umožňuje zadání dvou dat – datum uskutečnění prohlídky a datum počátku platnosti prohlídky.

Obrázek 12: Datum pracovnělékařské prohlídky

Lékařská prohlídka	
Stav :	Abs - absolvováno
Prohlídka :	Vstupní prohlídka [10]
Typ :	VSTUP - vstupní prohlídka
Místo :	SMLUV - MUDr. Smluvní
Datum uskutečnění prohlídky :	27.12.2012
Datum počátku platnosti prohlídky (do 90 dnů) :	1.1.2013
Závěr :	- schopen

Zdroj:⁹⁴

Ukončení požadavku na opakování konkrétní pracovnělékařské prohlídky se řeší zaškrtnutím v poli „Ukončit opakování“. Příklad se týká pracovnělékařské prohlídky rizika ohrožení zdraví – noční práce (pracovník již nepracuje v riziku ohrožení zdraví).

Obrázek 13: Ukončení požadavku na pracovnělékařskou prohlídku

Lékařská prohlídka	
Stav :	Abs - absolvováno
Prohlídka :	ROZ13 (Noční) [27]
Typ :	PERIO - periodická prohlídka
Místo :	SMLUV - MUDr. Smluvní
Datum uskutečnění prohlídky :	28.12.2012
Datum počátku platnosti prohlídky (do 90 dnů) :	1.1.2013
Závěr :	- schopen
Poplatek / Platí pracovník :	0
Poznámka :	
Opakování (v měs.) / Následující prohl. :	0 / 28.12.2012
Ukončit opakování :	☒

Zdroj:⁹⁵

⁹⁴ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

⁹⁵ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

Přehled všech pracovnělékařských prohlídek konkrétního pracovníka lze vidět v tomto výstupu. Je zde přehled uskutečněných a plánovaných pracovnělékařských prohlídek (požadavky na lékařské prohlídky).

Obrázek 14: Přehled prohlídek pracovníka

Lékařské prohlídky			
Prohlídka	Typ prohlídky	Místo prohlídky	Datum
Vstupní prohlídka	VSTUP	SMLUV	27.12.2012
ROZS (Moto)	PERIO	SMLUV	28.12.2012
.....			
Požadavky na lékařské prohlídky			
Prohlídka	Typ prohlídky	Místo prohlídky	

Zdroj:⁹⁶

7.3 Projekt 2 Práce personalisty v oblasti pracovnělékařských služeb

Tento projekt mapuje a popisuje práci personalisty a jeho na sebe navazující činnosti. Pro možnost vytvoření projektu je použita databáze mzdového a personálního systému PERM 3 společnosti Kvasar, spol. s r.o. s fiktivními pracovníky. Pro modelové příklady jsou vybrány pozice asistentka prodeje, mistr výroby, seřizovač – operátor výroby a manipulants. Práci personalisty krok za krokem v oblasti pracovnělékařských služeb provází ukázky ze systému PERM 3.

Zajištění poskytovatele pracovnělékařských služeb a podepsání smlouvy o poskytování pracovnělékařských služeb je základní zákonná povinnost zaměstnavatele v oblasti pracovnělékařských služeb. Při výběru poskytovatele pracovnělékařských služeb personalista a vedení společnosti spolu úzce spolupracují.

Personalista dále pracuje s popisem pracovní funkce, což je souhrn požadavků, odpovědností a pravomocí. Je to podklad pro nastavení dalších parametrů k jednotlivým pracovním funkcím, např. požadavek školení řidičů vysokozdvizných vozíků u manipulants. Popisy všech pracovních funkcí jsou vypracovány ve spolupráci s vedoucími pracovníky společnosti. Je použit jednotný formulář, viz příloha A.

⁹⁶ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

Vytvoření seznamu pracovních funkcí podle druhu vykonávané práce je prvním základním krokem. Personalista navede seznam funkcí poskytnutého zaměstnavatelem do systému PERM 3. Je tak připravený základ pro další práci.

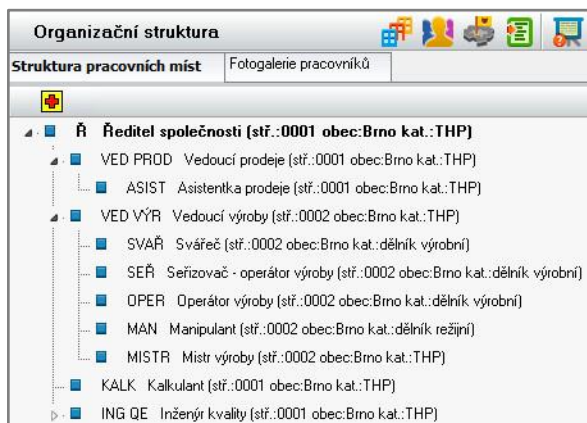
Obrázek 15: Seznam pracovních funkcí

Pracovní funkce				
všechny pracovní funkce				
Kód funkce	Zkratka	Plný název pracovní funkce	Činnost	
1002	ASIST	Asistentka prodeje		
1011	EL	Elektromontér		
1005	ING QE	Inženýr kvality		
1017	KALK	Kalkulant		
1004	QE	Kontrolor kvality		
1020	MAN	Manipulant		
1006	MISTR	Mistr výroby		
1007	NÁSTR	Nástrojař		
1008	OBR	Obráběč kovů		
1019	OPER	Operátor výroby		
1001	ŘED	Ředitel		
1018	SEŘ	Seřizovač - operátor výroby		
1016	ÚČT	Účetní		
1014	VED PROD	Vedoucí prodeje		
1015	VED ÚDRŽ	Vedoucí údržby		
1003	VED VÝR	Vedoucí výroby		

Zdroj:⁹⁷

Vytvoření organizační struktury v systému PERM 3 je následným krokem po vytvoření seznamu pracovních funkcí. Organizační struktura může mít několik úrovní. Počet úrovní vždy musí odpovídat aktuálnímu stavu v organizaci.

Obrázek 16: Organizační struktura

Zdroj:⁹⁸

⁹⁷ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

⁹⁸ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

Při vytváření organizační struktury se musí k jednotlivým pracovním místům přiřadit pracovní funkce, středisko a kategorie, popř. územní zařazení. Pro příklad je vybráno pracovní místo mistra výroby.

Obrázek 17: Detail organizační struktury

Existence pracovního místa :	10/2006 -
Platnost údajů:	1/2013 -
Označení :	MISTR
Název pracovního místa :	Mistr výroby
Název (jiný jazyk) :	
Vedoucí :	☐
Oprávnění k podpisu dokumentů :	☒
Typ pracovního místa :	PM - pracovní místo
Středisko :	0002 - Dílna
Kategorie :	T - THP
Indikace pracovního místa :	
Platová třída - stupeň :	
Plánovaný počet pracovníků :	0
Počet směnových skupin :	0
Noční práce :	☐

Pracovní funkce		
Kód	Název, popis funkce	IS
1006	Mistr výroby	

Zdroj⁹⁹

Návrh kategorizace prací pro jednotlivé pracovní pozice i celkový návrh kategorizace prací vytvoří dle platné legislativy v této oblasti pověřená odpovědná osoba, viz podkapitola 4.1. Schválení kategorizace prací probíhá dle platné legislativy.

Schválenou kategorizaci práce personalista dále používá ve své práci. Podle ní nadefinuje k jednotlivým pracovním místům v organizační struktuře údaje spojené s danou pozicí. Jsou to rizikové faktory (kritéria kategorizace prací), rizika ohrožení zdraví a lékařské prohlídky. Též navede celkovou kategorii práce pro dané pracovní místo. Tyto údaje jsou v záložce BOZP.

Pro příklad je vybrán mistr výroby. Rizikové faktory (kritérium kategorizace práce) jsou vybírány z obecných číselníků, v tomto případě je to hluk. Kategorie práce se též vybere z obecných číselníků (možnost výběru 1, 2, 2R, 3 a 4), v tomto případě je to kategorie 3. Rizika ohrožení zdraví jsou též vybírány z obecných číselníků,

⁹⁹ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

v tomto případě je to řízení motorových vozidel. Vyžaduje-li pracovní místo další riziko ohrožení zdraví, lze jej přidat výběrem z číselníku, například práce v noci. Je-li pracovník vystaven jinému riziku ohrožení zdraví, než je uvedeno v bodech 1 – 13, bude toto riziko uvedeno pod bodem 14 a konkrétně definováno – výběrem z obecných číselníků. V bloku lékařské prohlídky se nadefinují požadované pracovnělékařské prohlídky. U mistra výroby je to vstupní lékařská prohlídka, periodická prohlídka pro pracovníky v kategorii 3 a dále prohlídka pro řidiče motorových vozidel. Lhůty pro tyto pracovnělékařské prohlídky jsou nastaveny v lhůtníku pracovnělékařských prohlídek, viz příloha C.

Obrázek 18: Pracovní místo – přiřazení požadavků BOZP

Mistr výroby				
Základní popis	Územní zařazení	Textový popis	Historie	Pracovníci
BOZP	Ochranné pomůcky	Svěřené prostředky	Motivace	Hodnocení
Označení: MISTR				
Název pracovního místa: Mistr výroby				
Kategorie práce: 3 - třetí kategorie				
Rizikové faktory				
Druh rizika	Stupeň rizika	Platnost od	Platnost do	
H - Hluk	3 - 3			
Rizika ohrožující zdraví (§79/2013 Sb.)				
Druh rizika	Platnost od	Platnost do		
Moto - Řízení motorových vozidel				
Lékařské prohlídky				
Požadavky	Změny			
Název prohlídky	Typ prohlídky	Platnost od	Platnost do	Zdroj požadavku
kategorie práce 3	PERIO - periodická prohlídka			pracovní místo
ROZS (Moto)	PERIO - periodická prohlídka			pracovní místo
Vstupní prohlídka	VSTUP - vstupní prohlídka			pracovní místo

Zdroj¹⁰⁰

Vytvoření seznamu pracovníků je další činností personalisty. Personalista navede do systému PERM 3 každé jméno pracovníka a jeho osobní údaje, osobní číslo, středisko, datum vzniku pracovního poměru, druh pracovního poměru, délku zkušební

¹⁰⁰ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

doby a ostatní povinné údaje, které souvisí s personální evidencí pracovníků. Poté je systém PERM 3 připravený pro další práci.

Obrázek 19: Seznam pracovníků

Osobní číslo	Příjmení a jméno	Středisko	Vznik PPV	Druh PPV	Zkušební doba
4	Chvála František	0002	1.1.2013	PP	
2	Nemeškal Eduard	0002	1.1.2013	PP	
1	Pílný Jan	0002	1.1.2013	PP	
3	Rychlý Josef	0002	1.1.2013	PP	
5	Veselá Jitka	0001	1.1.2013	PP	

Zdroj¹⁰¹

Přiřazením pracovníka do organizačního schématu dojde k propojení pracovníka s popisem pracovní funkce a pracovním místem v organizační struktuře. Systém PERM 3 přiřadí pracovníkovi požadavky vyplývající z kategorizace prací a z popisu pracovní funkce. Personalista má možnost následně formou upozornění kontrolovat plnění stavu požadavků. Požadavkem v tomto smyslu je datum ukončení platnosti pracovnělékařské prohlídky a potřeba vyslat pracovníka na periodickou prohlídku.

Vystavení žádosti o provedení pracovnělékařské prohlídky a posouzení zdravotní způsobilosti ve vztahu k práci a vyslání pracovníka na pracovnělékařskou prohlídku, viz příloha B, probíhá ve stanovené lhůtě nebo v mimořádných situacích, blíže podkapitola 5.3. Personalista připraví pro pracovníka formulář. Vyplní požadované údaje, uvede všechna kritéria kategorizace práce, kategorii práce a rizika ohrožení zdraví. Uvede celkovou kategorii práce.

Lhůty jsou stanoveny dle platných zákonů a vyhlášek ve Lhůtníku pracovněprávních prohlídek, příloha C. Žádost musí být kompletně vyplněna. Též poskytovatel pracovnělékařské služby musí řádně vyplnit posudek a související údaje. Lhůtník pro provádění pracovnělékařských prohlídek je sestaven na základě kritérií kategorizace prací (zdravotních rizik) a zařazení prací do kategorií 1, 2, 2R, 3 a 4. A dále na základě rizik ohrožujících zdraví. Lhůty vyplývají z platné legislativy.

Navedení údajů o prohlídce do systému PERM 3 uzavírá práci personalisty v této oblasti. Personalista již jen pravidelně sleduje požadavky na provedení dalších pracovnělékařských prohlídek, jejichž termíny jsou nastaveny podle lhůtníku.

¹⁰¹ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

7.4 Projekt 3 Pracovnílékařská prohlídka – modelové příklady

V projektu jsou představeny čtyři modelové příklady pracovníků. U každého modelového příkladu jsou uvedeny podklady, se kterými je nutno pracovat při vystavování žádosti o provedení pracovnílékařské prohlídky a posouzení zdravotní způsobilosti k práci – je to popis pracovní funkce a návrh kategorizace práce. Každému pracovníkovi je pro ilustraci vystavena žádost o provedení pracovnílékařské prohlídky a posouzení zdravotní způsobilosti ve vztahu k práci vycházející z těchto dokumentů. V žádosti jsou uvedeny pouze údaje modelových pracovníků; údaje o zaměstnavateli nejsou předmětem této práce. Závěrem je každému modelovému pracovníkovi vytvořen přehled absolvovaných pracovnílékařských prohlídek.

Následuje vymezení modelových pracovníků. U každého je uvedena věková kategorie do 50 let nebo nad 50 let pro účely přiřazení lhůty pro pracovnílékařskou prohlídku.

Asistentka prodeje (věk do 50 let) pracuje v administrativě v jednosměnném provozu, řídí služební motorové vozidlo, není vystavena žádnému zdravotnímu riziku. Pro příklad je zvolena vstupní prohlídka.

Mistr výroby (věk nad 50 let) pracuje v lisovně ve dvousměnném provozu. Pracuje v souhrnu minimálně polovinu pracovní doby v lisovně, je vystaven zdravotnímu riziku hluk v kategorii 3. Mistr pracuje na počítači při plánování výroby, je vystaven zdravotnímu riziku zřetěžená zátěž v kategorii 2. Řídí služební motorové vozidlo. Pro příklad je zvolena periodická prohlídka.

Seřizovač – operátor výroby (věk do 50 let) pracuje v lisovně ve třisměnném provozu, je vazač břemen a obsluhuje zdvihací rameno. Je vystaven zdravotnímu riziku hluk v kategorii 3. Na této pozici je zdravotní riziko fyzická zátěž v kategorii 2 a zdravotní riziko pracovní poloha v kategorii 2. Pro příklad je zvolena vstupní prohlídka.

Operátor výroby (věk do 50 let) původně pracoval v lisovně ve dvousměnném provozu, byl vystaven zdravotnímu riziku hluk v kategorii 3. Z organizačních důvodů byl přeřazen na novou pozici manipulanta. Před převedením na novou práci musel absolvovat vstupní pracovnílékařskou prohlídku. Nově řídí vysokozdvižný vozík, je vazač břemen a obsluhuje zdvihací rameno, musí proto absolvovat pracovnílékařskou prohlídku i z tohoto důvodu. Je vystaven zdravotnímu riziku hluk v kategorii 3, protože přejíždí mezi lisovnou a skladem. Na této nové pozici je též zdravotní riziko fyzická zátěž v kategorii 2. Pro příklad je zvolena vstupní prohlídka před převedením zaměstnance na jinou práci.

Krajská hygienická stanice, její územní odbor, vytipoval v lisovně při nejvyšším provozu zdravotní riziko „hluk“. Následně proběhlo měření. Na základě protokolu o měření hluku byla stanovena výsledná kategorie 3. Všechny práce zařazeny do návrhu kategorie prací a jsou u nich uvedeny kategorie prací. Míra rizika je pro přehlednost barevně vyznačena. Součástí návrhu kategorizace je legenda se všemi faktory.

Obrázek 20: Návrh kategorizace

NÁVRH KATEGORIZACE – SHRNUTI

Toto je pouze příklad – doplnit dle skutečnosti

Práce (činnost)	Výsledná kategorie	Počet zaměstnanců		Kritéria kategorizace prací													
		ženy	muži	P	CH	H	V	NZ	FZ	PP	ZT	ZC H	PZ	ZZ	BČ	TV	
Ředitel	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Asistentka prodeje	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Vedoucí výroby	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Mistr výroby	3			1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Manipulant	3			1	1	3	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Seřizovač – operátor výroby	3			1	1	3	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1
Další profese																	

Legenda:			7	PP	Pracovní poloha
1	P	Prach	8	ZT	Zátěž teplem
2	CH	Chemické látky	9	ZCH	Zátěž chladem
3	H	Hluk	10	PZ	Psychická zátěž
4	V	Vibrace	11	ZZ	Zraková zátěž
5	NZ	Neionizující záření	12	BČ	Práce s biologickými činiteli
6	FZ	Fyzická zátěž	13	TV	Práce ve zvýšeném tlaku vzduchu

Kritéria kategorizace prací stanovuje příloha č. 1 vyhlášky č. 107/2013 Sb., kterou se mění vyhláška č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli

Pozn.:
KHS odbor, územní odbor, vytipovala při nejvyšším provozu pouze faktor „hluk“.
Na základě protokolu o měření hluku byla stanovena výsledná kategorie 3 u faktoru „hluk“.

Zdroj¹⁰²

¹⁰² Autorka práce, 2014.

PŘÍKLAD 1 Asistentka prodeje

Obrázek 21: Popis pracovní funkce – Asistentka prodeje

(Společnost)	POPIS PRACOVNÍ FUNKCE			
Název funkce:	Asistentka prodeje			
Pracovní místo:				
<p>Kvalifikační požadavky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vyšší odborné nebo vysokoškolské vzdělání v ekonomickém nebo strojírenském oboru, • praxe min. 3 roky v prodeji ve strojírenském oboru, • pokročilá znalost MS Word a Excel, • anglický jazyk na úrovni C1, • výborné komunikační schopnosti, • výborné organizační schopnosti, • řidičský průkaz skupiny B. 				
<p>Činnosti, odpovědnosti a pravomoci (hlavní a zvláštní):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odpovídá za koordinaci veškerých činností souvisejících se zákazníky, • komunikuje se zákazníky a zpracovává odpovědi na jejich dotazy, • vkládá cenové poptávky a projekty do systému, sledovat je a případně koordinuje, • sleduje a průběžně vyhodnocuje jednotlivé fáze projektů a náklady na projekty, • sleduje a řídí nabídky na vzorky a prototypy v souladu s interními pravidly, • udržuje a spravuje zákaznická data, • kontroluje a zlepšuje kalkulace a výpočty jako základ pro nabídky, • kontroluje smlouvy a zákaznické objednávky, v případě potřeby, komunikuje s firemními právníky, • kontroluje a sleduje pohledávky. <p>Zaměstnanec je poučen o povinnosti vykonávat pracovní činnosti v souladu s obecně platnými právními předpisy, zejména se zákoníkem práce. Dále zaměstnanec bude dodržovat zavedený integrovaný systém řízení společnosti a bude se řídit vnitřními předpisy a dalšími interně-závaznými dokumenty zaměstnavatele, s nimiž byl řádně seznámen.</p>				
	Jméno	Datum	Podpis	
Vypracoval:				
Schválil:				
Zaměstnanec:				

Zdroj¹⁰³

¹⁰³ Autorka práce, 2014.

Obrázek 22: Kategorizace prací – Asistentka prodeje

Společnost, sídlo, adresa pracoviště:												
Návrh kategorizace prací a pracovišť		Předpis:	Zákon č. 258/2000 Sb., § 37, Vyhláška č. 432/2003 Sb.									
Profese (činnost):	ASISTENTKA PRODEJE											
Popis činnosti:	Řešení administrativy prodejního oddělení a řízení obchodních procesů.											
Počet zaměstnanců:	ženy:	1	Délka směny: 8 h + 0,5 h přestávka									
	muži:	-										
Typ provozu:	x	jednosměnný										
		dvousměnný	režim střídání směn:									
		třisměnný	režim střídání směn:									
Zhodnocení:	Žádný z hodnocených faktorů neodpovídá kritériím kategorie 2, 3 a 4 dle vyhlášky č. 432/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů.											
Návrh kategorie, do které má být práce zařazena:		1										
Kritéria kategorizace prací												
P	CH	H	V	NZ	FZ	PP	ZT	ZCH	PZ	ZZ	BČ	TV
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Legenda:				7	PP	Pracovní poloha						
1	P	Prach		8	ZT	Zátěž teplem						
2	CH	Chemické látky		9	ZCH	Zátěž chladem						
3	H	Hluk		10	PZ	Psychická zátěž						
4	V	Vibrace		11	ZZ	Zraková zátěž						
5	NZ	Neionizující záření		12	BC	Práce s biologickými činiteli						
6	FZ	Fyzická zátěž		13	TV	Práce ve zvýšeném tlaku vzduchu						
Provedené měření hluku v pracovním prostředí: protokol č. x - nebylo měřeno												

Zdroj¹⁰⁴

¹⁰⁴ Autorka práce, 2014.

Obrázek 24: Evidence – Asistentka prodeje

5 Veselá Jitka Stř.: 0001								
Lékařské prohlídky								
Prohlídka	Typ prohlídky	Místo prohlídky	Datum	Opak	Násled	Závěr	Poznámky	
ROZ5 (Moto)	PERIO	SMLUV	10.10.2013	72	1.11.2019			
Vstupní prohlídka	VSTUP	SMLUV	10.10.2013	72	1.11.2019			

Požadavky na lékařské prohlídky				referenční d
Prohlídka	Typ prohlídky	Místo prohlídky	Datum plnění	

Zdroj¹⁰⁶

Asistentka prodeje absolvovala vstupní pracovnělékařskou prohlídku a prohlídku pro řízení motorových vozidel (služební vozidlo). Je zařazena do kategorie práce 1, proto lhůty pro periodickou pracovnělékařskou prohlídku a prohlídku pro řízení motorových vozidel jsou 72 měsíců.

¹⁰⁶ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

PŘÍKLAD 2 Mistr výroby

Obrázek 25: Popis pracovní funkce – Mistr výroby

(Společnost)	POPIS PRACOVNÍ FUNKCE		
Název funkce:	Mistr výroby		
Pracovní místo:			
<p>Kvalifikační požadavky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Úplné střední vzdělání, • praxe ve vedení lidí min. 5 let, • znalost procesů a výrobků a technologií společnosti, • uživatelská znalost MS Word a Excel, • technická zdatnost a logické myšlení, • manažerské znalosti v oblasti řízení lidských zdrojů, • řídičský průkaz skupiny B. 			
<p>Činnosti, odpovědnosti a pravomoci (hlavní a zvláštní):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odpovídá za činnost, organizaci a výsledky práce ve svěřeném úseku, • odpovídá za rozdělení práce na jednotlivá pracoviště dle principu rotace, • odpovídá za dodržování zásad a stanovených postupů a činností v oblasti jakosti výrobků, • odpovídá za dodržování zásad bezpečnosti práce, požární ochrany a ochrany životního prostředí, • odpovídá za schvalování odvedených operací jednotlivých podřízených pracovníků, • odpovídá za dosažení stanovených osobních cílů, cílů oddělení a celofiremních cílů, • spolupracuje při zavádění nových výrob a výrobních procesů, • dodržuje a kontroluje zásady pořádku na všech pracovištích a prostorách mezi pracovišti, • uplatňuje zásady řízení lidských zdrojů v rámci oddělení, • uplatňuje principy neustálého zlepšování a zefektivňování prováděných činností, • uplatňování a využívání zásad štihlé výroby pro zvyšování produktivity práce. <p>Zaměstnanec je poučen o povinnosti vykonávat pracovní činnosti v souladu s obecně platnými právními předpisy, zejména se zákoníkem práce. Dále zaměstnanec bude dodržovat zavedený integrovaný systém řízení společnosti a bude se řídit vnitřními předpisy a dalšími interně-závaznými dokumenty zaměstnavatele, s nimiž byl řádně seznámen.</p> <p>Dle zákoníku práce vedoucí zaměstnanec má povinnost:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Řídit a kontrolovat práci podřízených zaměstnanců, b) co nejlépe organizovat práci, c) vytvářet příznivé pracovní podmínky a zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví při práci, d) zabezpečovat dodržování právních a vnitřních předpisů. 			
	Jméno	Datum	Podpis
Vypracoval:			
Schválil:			
Zaměstnanec:			

Zdroj¹⁰⁷

¹⁰⁷ Autorka práce, 2014.

Obrázek 26: Kategorizace prací – Mistr výroby

Společnost, sídlo, adresa pracoviště:												
Návrh kategorizace prací a pracovišť		Předpis:	Zákon č. 258/2000 Sb., § 37, Vyhláška č. 432/2003 Sb.									
Profese (činnost):	MISTR VÝROBY											
Popis činnosti:	Řešení problematiky výroby a vedení lidí, práce konaná vsedě i ve stoje, občasné pochůzky po pracovištích jiných dílen.											
Počet zaměstnanců:	ženy:	-	Délka směny: 7,5 h + 0,5 h přestávka									
	muži:	2										
Typ provozu:		jednosměnný										
	x	dvousměnný	režim střídání směn:									
		třisměnný	režim střídání směn:									
Zhodnocení:	Žádný z hodnocených faktorů neodpovídá kritériím kategorie 4 dle vyhlášky č. 432/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů.											
Návrh kategorie, do které má být práce zařazena:			3									
Kritéria kategorizace prací												
P	CH	H	V	NZ	FZ	PP	ZT	ZCH	PZ	ZZ	BČ	TV
1	1	3	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
Legenda:							7	PP	Pracovní poloha			
1	P	Prach					8	ZT	Zátěž teplem			
2	CH	Chemické látky					9	ZCH	Zátěž chladem			
3	H	Hluk					10	PZ	Psychická zátěž			
4	V	Vibrace					11	ZZ	Zraková zátěž			
5	NZ	Neionizující záření					12	BČ	Práce s biologickými činiteli			
6	FZ	Fyzická zátěž					13	TV	Práce ve zvýšeném tlaku vzduchu			
Provedené měření hluku v pracovním prostředí: protokol č. (doplnit dle skutečnosti)												
Pozn.: naměřené limity nepřekročily limity stanovené pro kategorii 3												
Pozn.: mistr je zařazen do kategorie 3 – tráví na dílně více než polovinu své pracovní doby												

Zdroj:¹⁰⁸

¹⁰⁸ Autorka práce, 2014.

Obrázek 27: Žádost – Mistr výroby

ŽÁDOST O PROVEDENÍ PRACOVNĚLÉKAŘSKÉ PROHLÍDKY A POSOUZENÍ ZDRAVOTNÍ ZPŮSOBILOSTI K PRÁCI																																			
dle § 15 vyhlášky č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče)																																			
Název a adresa zaměstnavatele:																																			
IČ:		DIČ:																																	
Adresa místa podnikání:		Místo výkonu práce posuzované osoby:																																	
Jméno (popř. jména) a příjmení posuzované osoby		Chvála František																																	
Datum narození		23. 12. 1955																																	
Číslo občanského průkazu (jiného dokladu)		222222222																																	
Adresa trvalého pobytu, popřípadě bydliště v cizině		Příčná 1, Břeclav 690 00																																	
Druh práce:		Popis pracovní činnosti: Rešení problematiky výroby a vedení lidí, práce konaná vsedě i ve stoje, občasné pochůzky po pracovištích jiných dílen.																																	
Název pracoviště: Lisovna																																			
Režim práce: Dvoustupňový provoz – 7,5 hod																																			
Kategorie / Kritérium kategorizace prací - zdravotní riziko ohrožující zaměstnance: Označte X kritérium kategorizace prací a vyplňte kategorii (tj. zařadte práci do kategorie 2, 2R, 3 nebo 4)		Výsledná kategorie zdravotního rizika ohrožující zdraví z hlediska zákona č. 258/2000 Sb. a vyhlášky 432/2003 Sb.: Jedná-li se o práci spojenou s expozicí několika faktorům, stanoví se dle nejméně příznivě hodnoceného faktoru																																	
		3																																	
<table border="1"> <thead> <tr> <th>KATEGORIE</th> <th>KRITÉRIA KATEGORIZACE PRÁCI</th> <th>KATEGORIE</th> <th>KRITÉRIA KATEGORIZACE PRÁCI</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1 ☐</td> <td>Prach</td> <td>8 ☐</td> <td>Zátěž teplem</td> </tr> <tr> <td>2 ☐</td> <td>Chemické látky</td> <td>9 ☐</td> <td>Zátěž chladem</td> </tr> <tr> <td>3 ☒</td> <td>Hluk</td> <td>10 ☐</td> <td>Psychická zátěž</td> </tr> <tr> <td>4 ☐</td> <td>Vibrace</td> <td>11 ☒</td> <td>Zraková zátěž</td> </tr> <tr> <td>5 ☐</td> <td>Neionizující záření a elektromagnetická pole</td> <td>12 ☐</td> <td>Práce s biologickými činitelem</td> </tr> <tr> <td>6 ☐</td> <td>Fyzická zátěž</td> <td>13 ☐</td> <td>Práce ve zvýšeném tlaku vzduchu</td> </tr> <tr> <td>7 ☐</td> <td>Pracovní poloha</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>				KATEGORIE	KRITÉRIA KATEGORIZACE PRÁCI	KATEGORIE	KRITÉRIA KATEGORIZACE PRÁCI	1 ☐	Prach	8 ☐	Zátěž teplem	2 ☐	Chemické látky	9 ☐	Zátěž chladem	3 ☒	Hluk	10 ☐	Psychická zátěž	4 ☐	Vibrace	11 ☒	Zraková zátěž	5 ☐	Neionizující záření a elektromagnetická pole	12 ☐	Práce s biologickými činitelem	6 ☐	Fyzická zátěž	13 ☐	Práce ve zvýšeném tlaku vzduchu	7 ☐	Pracovní poloha		
KATEGORIE	KRITÉRIA KATEGORIZACE PRÁCI	KATEGORIE	KRITÉRIA KATEGORIZACE PRÁCI																																
1 ☐	Prach	8 ☐	Zátěž teplem																																
2 ☐	Chemické látky	9 ☐	Zátěž chladem																																
3 ☒	Hluk	10 ☐	Psychická zátěž																																
4 ☐	Vibrace	11 ☒	Zraková zátěž																																
5 ☐	Neionizující záření a elektromagnetická pole	12 ☐	Práce s biologickými činitelem																																
6 ☐	Fyzická zátěž	13 ☐	Práce ve zvýšeném tlaku vzduchu																																
7 ☐	Pracovní poloha																																		
Rizika ohrožení zdraví vyplývající z pracovní činnosti - označte X																																			
1 ☐	Práce ve školách a školských zařízeních	10 ☐	Práce záchranářů																																
2 ☐	Činnosti epidemiologicky závažné	11 ☐	Práce v klimaticky a epidemiologicky náročných oblastech zahr.																																
3 ☐	Obsluha jeřábů, opravář jeřábů, vazači jeřábových břemen	12 ☐	Hlasová zátěž																																
4 ☐	Obsluha a řízení motorových, elektr. a vysokozdvizných vozíků	13 ☐	Noční práce																																
5 ☒	Rízení motor. vozidel s výjimkou řidičů dle zák.č. 361/2000	14 ☐	Další práce nebo činnosti s rizikem ohrožení zdraví:																																
6 ☐	Obsluha řídicích center a velinů velkých energetických zdrojů																																		
7 ☐	Nakládání s výbušninami, obsluha nebo opravy tlakových ná-																																		
8 ☐	Práce v hlubinných dolech																																		
9 ☐	Práce ve výškách nad úroveň terénu a nad volnou hl. nad 10 m																																		
Druh pracovně lékařské prohlídky označte X																																			
☐	vstupní	☒	periodická																																
☐	mimořádná	☐	výstupní																																
☐	následná (ukončení rizikové práce)																																		
Zaměstnavatel zároveň pověřuje výše uvedeného zaměstnance k převzetí posudku vydaného na základě této žádosti.																																			
Žádost o provedení pracovně lékařské prohlídky vystavil: _____ dne: _____ podpis osoby: _____																																			
Posudkový závěr:																																			
Posuzovaný(á) je na základě zdravotní prohlídky provedené v souladu se zákonem číslo 373/2011 Sb. o specifických zdravotních službách:																																			
☐	zdravotně způsobilý(á) k výkonu práce ve shora uvedeném druhu práce																																		
☐	zdravotně nezpůsobilý(á) k výkonu práce ve shora uvedeném druhu práce																																		
☐	zdravotně způsobilý(á) k výkonu práce ve shora uvedeném druhu práce jen s touto podmínkou:																																		
☐	Pozbyl(a) dlouhodobě zdravotní způsobilost k výkonu práce ve shora uvedeném druhu práce																																		
☐	Zdravotní stav splňuje předpoklady/požadavky, ke kterým je posuzována.																																		
Poučení o opravném prostředku:																																			
Má-li posuzovaná osoba nebo osoba, které uplatněním lékařského posudku vznikají práva nebo povinnosti, za to, že lékařský posudek je nesprávný, může do 10 pracovních dnů ode dne jeho prokazatelného předání podat návrh na jeho přezkoumání poskytovateli, který posudek vydal. Osoba, které uplatněním posudku vznikají práva nebo povinnosti a které byl posudek předán posuzovanou osobou, může návrh na přezkoumání lékařského posudku podat do 10 pracovních dnů ode dne jeho předání. Návrh na přezkoumání se podává poskytovateli, který posudek vydal. Návrh na přezkoumání lékařského posudku nemá odkladný účinek, jestliže z jeho závěru vyplývá, že posuzovaná osoba je pro účel, pro nějž byla posuzována, zdravotně nezpůsobilá, zdravotně způsobilá s podmínkou nebo pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilost. V ostatních případech návrh na přezkoumání lékařského posudku odkladný účinek má.																																			
Datum vydání lékařského posudku:	IČ: MUDr.: Sídlo:	Razítko a podpis poskytovatele pracovnělékařské služby:	Evidenční číslo posudku:																																
Posuzovaná osoba se seznámila s posudkem a poučením, jedno vyhotovení posudku bude doručeno zaměstnavateli.																																			
Zaměstnanec převzal lékařský posudek do vlastních rukou dne: _____		_____ podpis osoby																																	
Zaměstnavatel převzal lékařský posudek dne: _____		_____ podpis osoby																																	

Zdroj¹⁰⁹

¹⁰⁹ Autorka práce, 2014.

Obrázek 28: Evidence – Mistr výroby

4 Chvála František Stř.: 0002							
Lékařské prohlídky							
Prohlídka	Typ prohlídky	Místo prohlídky	Datum	Opak	Násled	Závěr	Poznámky
Vstupní prohlídka	VSTUP	SMLUV	10.12.2011	24	10.12.2013		
ROZ5 (Moto)	PERIO	SMLUV	10.12.2011	24	10.12.2013		
Riziko3 Hluk	PERIO	SPEC	10.12.2011	24	10.12.2013		
kategorie práce 3	PERIO	SMLUV	20.11.2013	24	20.11.2015		
ROZ5 (Moto)	PERIO	SMLUV	20.11.2013	24	20.11.2015		
Riziko3 Hluk	PERIO	SPEC	20.11.2013	24	20.11.2015		

Požadavky na lékařské prohlídky				referenční c
Prohlídka	Typ prohlídky	Místo prohlídky	Datum plnění	

Zdroj¹¹⁰

Mistr výroby již dříve absolvoval pracovnělékařskou prohlídku vstupní, prohlídku pro řízení motorových vozidel (služební vozidlo) a vstupní prohlídku na hluk. Předmětem modelového příkladu je periodická prohlídka. Mistr výroby tedy následně absolvoval periodickou prohlídku. Je zařazen do kategorie práce 3, proto lhůta pro následnou pracovnělékařskou prohlídku, prohlídku pro řízení motorových vozidel (služební vozidlo) prohlídku na hluk byla 24 měsíců.

Není rozhodující pro stanovení lhůt pro periodické pracovnělékařské prohlídky, zda mistr výroby patří do věkové kategorie do 50 let nebo nad 50 let. Rozhodující je, že je zařazen do kategorie práce 3.

¹¹⁰ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

PŘÍKLAD 3 Seřizovač – operátor výroby

Obrázek 29: Popis pracovní funkce – Seřizovač – operátor výroby

(Společnost)	POPIS PRACOVNÍ FUNKCE			
Název funkce:	Seřizovač – operátor výroby			
Pracovní místo:				
<p>Kvalifikační požadavky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Střední odborné vzdělání, • školení jeřábníků a vazačů břemen, • znalost v oblasti seřizování strojů a nástrojů, • morální bezúhonnost. 				
<p>Činnosti, odpovědnosti a pravomoci (hlavní a zvláštní):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seřizuje a obsluhuje stroje, montážní linky a ruční přípravky na svěřeném pracovišti, • provádí drobné opravy a úpravy strojů a nástrojů - vždy po konzultaci s mistrem, • provádí přípravu a manipulaci s materiálem pro výrobní zakázky, • provádí manipulaci s hotovými výrobky od svého pracoviště na pracoviště balení, • kontroluje kvalitu výrobků v průběhu výroby podle kontrolních návodek, • odpovídá za správné seřízení strojů a přípravků, • odpovídá za kvalitu výrobku a za jeho správné parametry, • odpovídá za provedení všech požadovaných kontrol dle pokynů v kontrolní návodce, • odpovídá za úplné předání informací o zakázkách střídajícímu kolegovi z další směny, • odpovídá za správné použití komponentů a materiálu v konkrétní výrobní zakázce, • odpovídá za pořádek ve svěřeném úseku. <p>Zaměstnanec je poučen o povinnosti vykonávat pracovní činnosti v souladu s obecně platnými právními předpisy, zejména se zákoníkem práce. Dále zaměstnanec bude dodržovat zavedený integrovaný systém řízení společnosti a bude se řídit vnitřními předpisy a dalšími interně-závaznými dokumenty zaměstnavatele, s nimiž byl řádně seznámen.</p>				
	Jméno	Datum	Podpis	
Vypracoval:				
Schválil:				
Zaměstnanec:				

Zdroj¹¹¹

¹¹¹ Autorka práce, 2014.

Obrázek 30: Kategorizace prací – Seřizovač – operátor výroby

Společnost, sídlo, adresa pracoviště:													
Návrh kategorizace prací a pracovišť							Předpis:	Zákon č. 258/2000 Sb., § 37, Vyhláška č. 432/2003 Sb.					
Profese (činnost):		SEŘIZOVAČ – OPERÁTOR VÝROBY											
Popis činnosti:		Seřizování a obsluhování strojů, montážních linek a ručních přípravků, úpravy a opravy strojů a nástrojů, manipulace s materiálem a s hotovými výrobky.											
Počet zaměstnanců:		ženy:	-		Délka směny:		7,5 h + 0,5 h přestávka						
		muži:	18										
Typ provozu:		jednosměnný											
		dvousměnný					režim střídání směn:						
		x	třisměnný					režim střídání směn:					
Zhodnocení:		Žádný z hodnocených faktorů neodpovídá kritériím kategorie 4 dle vyhlášky č. 432/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů.											
Návrh kategorie, do které má být práce zařazena:							3						
Kritéria kategorizace prací													
P	CH	H	V	NZ	FZ	PP	ZT	ZCH	PZ	ZZ	BČ	TV	
1	1	3	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	
Legenda:							7	PP	Pracovní poloha				
1	P	Prach					8	ZT	Zátěž teplem				
2	CH	Chemické látky					9	ZCH	Zátěž chladem				
3	H	Hluk					10	PZ	Psychická zátěž				
4	V	Vibrace					11	ZZ	Zraková zátěž				
5	NZ	Neionizující záření					12	BČ	Práce s biologickými činiteli				
6	FZ	Fyzická zátěž					13	TV	Práce ve zvýšeném tlaku vzduchu				
Provedené měření hluku v pracovním prostředí: protokol č. (doplnit dle skutečnosti)													
Pozn.: naměřené limity nepřekročily limity stanovené pro kategorii 3													

Zdroj¹¹²

¹¹² Autorka práce, 2014.

Obrázek 31: Žádost – Seřizovač – operátor výroby

ŽÁDOST O PROVEDENÍ PRACOVNĚLÉKAŘSKÉ PROHLÍDKY A POSOUZENÍ ZDRAVOTNÍ ZPŮSOBILOSTI K PRÁCI			
dle § 15 vyhlášky č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče)			
Název a adresa zaměstnavatele:			
IC:	Adresa místa podnikání:		DIČ:
Adresa místa podnikání:		Místo výkonu práce posuzované osoby:	
Jméno (popř. jména) a příjmení posuzované osoby	Pilný Jan		
Datum narození	15. 09. 1972		
Číslo občanského průkazu (jiného dokladu)	333333333		
Adresa trvalého pobytu, popřípadě bydliště v cizině	Kolmá 1, Břeclav 690 00		
Druh práce:	Seřizovač - operátor výroby		
Název pracoviště:	Lisovna		
Režim práce:	Třisměnný provoz – 7,5 hod		
Kategorie / Kritérium kategorizace prací - zdravotní riziko ohrožující zaměstnance: Označte X kritérium kategorizace prací a vyplňte kategorii (tj. zařadte práci do kategorie 2, 2R, 3 nebo 4)		Výsledná kategorie zdravotního rizika ohrožující zdraví z hlediska zákona č. 258/2000 Sb. a vyhlášky 432/2003 Sb.: Jedná-li se o práci spojenou s expozicí několika faktorům, stanoví se dle nejméně příznivě hodnoceného faktoru	
		3	
KATEGORIE		KRITÉRIA KATEGORIZACE PRACÍ	
1	☐	Prach	8
2	☐	Chemické látky	9
3	☒	Hluk	10
4	☐	Vibrace	11
5	☐	Neionizující záření a elektromagnetická pole	12
6	☒	Fyzická zátěž	13
7	☒	Pracovní poloha	14
8	☐	Zátěž teplem	
9	☐	Zátěž chladem	
10	☐	Psychická zátěž	
11	☐	Zraková zátěž	
12	☐	Práce s biologickými činiteli	
13	☐	Práce ve zvýšeném tlaku vzduchu	
Rizika ohrožení zdraví vyplývající z pracovní činnosti - označte X			
1	☐	Práce ve školách a školských zařízeních	10
2	☐	Činnosti epidemiologicky závažné	11
3	☒	Obsluha jeřábů, opraváři jeřábů, vazači jeřábových břemen	12
4	☐	Obsluha a řízení motorových, elektr. a vysokozdvizných vozíků	13
5	☐	Řízení motorových vozidel s výjimkou řidičů dle zák. č. 361/2000	14
6	☐	Obsluha řídících center a velinů velkých energetických zdrojů	
7	☐	Nakládání s výbušninami, obsluha nebo opravy tlakových ná-	
8	☐	Práce v hlubinných dolech	
9	☐	Práce ve výškách nad úrovní terénu a nad volnou hl. nad 10 m	
Druh pracovně lékařské prohlídky označte X			
☒	☐	☐	☐
vstupní	periodická	mimořádná	výstupní
☐ následná (ukončení rizikové práce)			
Zaměstnavatel zároveň pověřuje výše uvedeného zaměstnance k převzetí posudku vydaného na základě této žádosti.			
Žádost o provedení pracovně lékařské prohlídky vystavil: _____ dne: _____ podpis osoby: _____			
Posudkový závěr: Posuzovaný(á) je na základě zdravotní prohlídky provedené v souladu se zákonem číslo 373/2011 Sb. o specifických zdravotních službách:			
☐	zdravotně způsobilý(á) k výkonu práce ve shora uvedeném druhu práce		
☐	zdravotně nezpůsobilý(á) k výkonu práce ve shora uvedeném druhu práce		
☐	zdravotně způsobilý(á) k výkonu práce ve shora uvedeném druhu práce jen s touto podmínkou:		
☐	Pozbyl(a) dlouhodobě zdravotní způsobilost k výkonu práce ve shora uvedeném druhu práce		
☐	Zdravotní stav splňuje předpoklady/požadavky, ke kterým je posuzována.		
Poučení o opravném prostředku: Má-li posuzovaná osoba nebo osoba, které uplatněním lékařského posudku vznikají práva nebo povinnosti, za to, že lékařský posudek je nesprávný, může do 10 pracovních dnů ode dne jeho prokazatelného předání podat návrh na jeho přezkoumání poskytovateli, který posudek vydal. Osoba, které uplatněním posudku vznikají práva nebo povinnosti a které byl posudek předán posuzované osobou, může návrh na přezkoumání lékařského posudku podat do 10 pracovních dnů ode dne jeho předání. Návrh na přezkoumání se podává poskytovateli, který posudek vydal. Návrh na přezkoumání lékařského posudku nemá odkladný účinek, jestliže z jeho závěru vyplývá, že posuzovaná osoba je pro účel, pro nějž byla posuzována, zdravotně nezpůsobilá, zdravotně způsobilá s podmínkou nebo pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilost. V ostatních případech návrh na přezkoumání lékařského posudku odkladný účinek má.			
Datum vydání lékařského posudku:	IC: MUDr.: Sídlo:	Razítko a podpis poskytovatele pracovnělékařské služby:	Evidenční číslo posudku:
Posuzovaná osoba se seznámila s posudkem a poučením, jedno vyhotovení posudku bude doručeno zaměstnavateli.			
Zaměstnanec převzal lékařský posudek do vlastních rukou dne:		_____	
		podpis osoby	
Zaměstnavatel převzal lékařský posudek dne:		_____	
		podpis osoby	

Zdroj¹¹³

¹¹³ Autorka práce, 2014.

Obrázek 32: Evidence – Seřizovač – operátor výroby

1 Pilný Jan Stř.: 0002								
Lékařské prohlídky								
Prohlídka	Typ prohlídky	Místo prohlídky	Datum	Opak	Násled	Závěr	Poznámky	
ROZ13 (Noční)	PERIO	SMLUV	28.12.2013	12	28.12.2014			
Riziko3 Hluk	PERIO	SPEC	28.12.2013	24	28.12.2015			
Vstupní prohlídka	VSTUP	SMLUV	28.12.2013	24	28.12.2015			
ROZ3 (Jeřáb)	PERIO	SMLUV	28.12.2013	48	28.12.2016			
Požadavky na lékařské prohlídky								
Prohlídka	Typ prohlídky	Místo prohlídky	Datum plnění					
ROZ13 (Noční)	periodická prohlídka	MUDr. Smluvní	28.12.2014					

Zdroj¹¹⁴

Seřizovač – operátor výroby absolvoval pracovnělékařskou prohlídku vstupní, prohlídku pro obsluhu jeřábů a vstupní prohlídku na hluk. Pracuje v noci, proto absolvoval i prohlídku pro práci v noci, která se musí konat každý rok. Je zařazen do kategorie práce 3, proto lhůta pro následnou pracovnělékařskou prohlídku, prohlídku pro obsluhu jeřábů a periodickou prohlídku na hluk bude 24 měsíců. Pracovnělékařská prohlídka pro práci v noci se koná za 12 měsíců. Pro názorný příklad je v systému PERM 3 vidět nastavený požadavek na pracovnělékařskou prohlídku práce v noci (přehled pracovnělékařských prohlídek pro rok 2014).

Není rozhodující pro stanovení lhůt pro periodické pracovnělékařské prohlídky, zda seřizovač – operátor výroby patří do věkové kategorie do 50 let nebo nad 50 let. Rozhodující je, že je zařazen do kategorie práce 3. Dále je rozhodující práce v noci, kdy se pracovnělékařské prohlídky musí absolvovat každý rok.

¹¹⁴ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

PŘÍKLAD 4 Manipulant

Obrázek 33: Popis pracovní funkce – Manipulant

(Společnost)	POPIS PRACOVNÍ FUNKCE			
Název funkce:	Manipulant			
Pracovní místo:				
<p>Kvalifikační požadavky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Základní vzdělání, • školení řidiče vysokozdvizných vozíků, • znalost v oblastech logistiky a manipulace, • znalost MS Word a Excel, • morální bezúhonnost. 				
<p>Činnosti, odpovědnosti a pravomoci (hlavní a zvláštní):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zásobuje materiálem svěřený úsek – příruční regály a jednotlivá pracoviště, • zásobuje jednotlivá pracoviště přepravními obaly, které musí být čisté a prázdné, • označuje štítkem s čárovým kódem materiál předávaný na pracoviště, • spravuje a udržuje přehled o stavu zásob na pracovišti, provádí průběžnou kontrolu, • odváží ze svěřeného úseku vyrobené a řádně označené výrobky do skladu, • odváží prázdné obaly na určená místa - kontejnery, palety, • udržuje pořádek na svěřených venkovních plochách, • udržuje pořádek v příručních regálech s materiálem i pod nimi, • odpovídá za správnost navezeného materiálu do výroby a za správné naskladnění, • odpovídá za pořádek na svém pracovišti. <p>Zaměstnanec je poučen o povinnosti vykonávat pracovní činnosti v souladu s obecně platnými právními předpisy, zejména se zákoníkem práce. Dále zaměstnanec bude dodržovat zavedený integrovaný systém řízení společnosti a bude se řídit vnitřními předpisy a dalšími interně-závaznými dokumenty zaměstnavatele, s nimiž byl řádně seznámen.</p>				
	Jméno	Datum	Podpis	
Vypracoval:				
Schválil:				
Zaměstnanec:				

Zdroj¹¹⁵

¹¹⁵ Autorka práce, 2014.

Obrázek 34: Kategorizace prací – Manipulant

Společnost, sídlo, adresa pracoviště:												
Návrh kategorizace prací a pracovišť		Předpis:	Zákon č. 258/2000 Sb., § 37, Vyhláška č. 432/2003 Sb.									
Profese (činnost):	MANIPULANT											
Popis činnosti:	Navážení materiálu na pracoviště, odvážení výrobků z pracoviště do skladu, manipulace s přepravními obaly, administrativní činnost spojená s evidencí stavu materiálu a výrobků.											
Počet zaměstnanců:	ženy:	-	Délka směny: 7,5 h + 0,5 h přestávka									
	muži:	2										
Typ provozu:	jednosměnný											
	x	dvousměnný	režim střídání směn:									
		třisměnný	režim střídání směn:									
Zhodnocení:	Žádný z hodnocených faktorů neodpovídá kritériím kategorie 4 dle vyhlášky č. 432/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů.											
Návrh kategorie, do které má být práce zařazena:		3										
Kritéria kategorizace prací												
P	CH	H	V	NZ	FZ	PP	ZT	ZCH	PZ	ZZ	BČ	TV
1	1	3	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
Legenda:							7	PP	Pracovní poloha			
1	P	Prach					8	ZT	Zátěž teplem			
2	CH	Chemické látky					9	ZCH	Zátěž chladem			
3	H	Hluk					10	PZ	Psychická zátěž			
4	V	Vibrace					11	ZZ	Zraková zátěž			
5	NZ	Neionizující záření					12	BČ	Práce s biologickými činiteli			
6	FZ	Fyzická zátěž					13	TV	Práce ve zvýšeném tlaku vzduchu			
Provedené měření hluku v pracovním prostředí: protokol č. (doplňt dle skutečnosti)												
Pozn.: naměřené limity nepřekročily limity stanovené pro kategorii 3												
Pozn.: manipulant je zařazen do kategorie 3 – tráví na dílně více než polovinu své pracovní doby												

Zdroj¹¹⁶

¹¹⁶ Autorka práce, 2014.

Obrázek 35: Žádost – Manipulant

ŽADOST O PROVEDENÍ PRACOVNĚLÉKAŘSKÉ PROHLÍDKY A POSOUZENÍ ZDRAVOTNÍ ZPŮSOBILOSTI K PRÁCI																																			
dle § 15 vyhlášky č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče)																																			
Název a adresa zaměstnavatele:																																			
IC:	DIČ:																																		
Adresa místa podnikání:	Místo výkonu práce posuzované osoby:																																		
Jméno (popř. jména) a příjmení posuzované osoby	Rychlý Josef																																		
Datum narození	04. 04. 1988																																		
Číslo občanského průkazu (jiného dokladu)	444444444																																		
Adresa trvalého pobytu, popřípadě bydliště v cizině	Sikmá 1, Břeclav 690 00																																		
Druh práce:	Manipulant																																		
Název pracoviště:	Lisovna																																		
Režim práce:	Dvoustupňový provoz – 7,5 hod																																		
Kategorie / Kritérium kategorizace prací - zdravotní riziko ohrožující zaměstnance: Označte X kritérium kategorizace prací a vyplňte kategorii (tj. zařadte práci do kategorie 2, 2R, 3 nebo 4)		Výsledná kategorie zdravotního rizika ohrožující zdraví z hlediska zákona č. 258/2000 Sb. a vyhlášky 432/2003 Sb.: Jedná-li se o práci spojenou s expozicí několika faktorům, stanoví se dle nejméně příznivě hodnoceného faktoru																																	
		3																																	
<table border="1"> <thead> <tr> <th>KATEGORIE</th> <th>KRITÉRIA KATEGORIZACE PRACÍ</th> <th>KATEGORIE</th> <th>KRITÉRIA KATEGORIZACE PRACÍ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1 ☐</td> <td>Prach</td> <td>8 ☐</td> <td>Zátěž teplem</td> </tr> <tr> <td>2 ☐</td> <td>Chemické látky</td> <td>9 ☐</td> <td>Zátěž chladem</td> </tr> <tr> <td>3 ☒</td> <td>Hluk</td> <td>10 ☐</td> <td>Psychická zátěž</td> </tr> <tr> <td>4 ☐</td> <td>Vibrace</td> <td>11 ☐</td> <td>Zraková zátěž</td> </tr> <tr> <td>5 ☐</td> <td>Neionizující záření a elektromagnetická pole</td> <td>12 ☐</td> <td>Práce s biologickými činiteli</td> </tr> <tr> <td>6 ☒</td> <td>2 Fyzická zátěž</td> <td>13 ☐</td> <td>Práce ve zvýšeném tlaku vzduchu</td> </tr> <tr> <td>7 ☐</td> <td>Pracovní poloha</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>				KATEGORIE	KRITÉRIA KATEGORIZACE PRACÍ	KATEGORIE	KRITÉRIA KATEGORIZACE PRACÍ	1 ☐	Prach	8 ☐	Zátěž teplem	2 ☐	Chemické látky	9 ☐	Zátěž chladem	3 ☒	Hluk	10 ☐	Psychická zátěž	4 ☐	Vibrace	11 ☐	Zraková zátěž	5 ☐	Neionizující záření a elektromagnetická pole	12 ☐	Práce s biologickými činiteli	6 ☒	2 Fyzická zátěž	13 ☐	Práce ve zvýšeném tlaku vzduchu	7 ☐	Pracovní poloha		
KATEGORIE	KRITÉRIA KATEGORIZACE PRACÍ	KATEGORIE	KRITÉRIA KATEGORIZACE PRACÍ																																
1 ☐	Prach	8 ☐	Zátěž teplem																																
2 ☐	Chemické látky	9 ☐	Zátěž chladem																																
3 ☒	Hluk	10 ☐	Psychická zátěž																																
4 ☐	Vibrace	11 ☐	Zraková zátěž																																
5 ☐	Neionizující záření a elektromagnetická pole	12 ☐	Práce s biologickými činiteli																																
6 ☒	2 Fyzická zátěž	13 ☐	Práce ve zvýšeném tlaku vzduchu																																
7 ☐	Pracovní poloha																																		
Rizika ohrožení zdraví vyplývající z pracovní činnosti - označte X																																			
1 ☐	Práce ve školách a školských zařízeních	10 ☐	Práce záchranářů																																
2 ☐	Činnosti epidemiologicky závažné	11 ☐	Práce v klimaticky a epidemiologicky náročných oblastech zahr.																																
3 ☒	Obsluha jeřábů, opraváři jeřábů, vazači jeřábových břemen	12 ☐	Hlasová zátěž																																
4 ☒	Obsluha a řízení motorových, elektr. a vysokozdviž. vozíků	13 ☐	Noční práce																																
5 ☐	Řízení motorových vozidel s výjimkou řidičů dle zák. č. 361/2000	14 ☐	Další práce nebo činnosti s rizikem ohrožení zdraví:																																
6 ☐	Obsluha řidičích center a velnlů velkých energetických zdrojů	☐																																	
7 ☐	Nakládání s výbušninami, obsluha nebo opravy tlakových ná-	☐																																	
8 ☐	Práce v hlubinných dolech	☐																																	
9 ☐	Práce ve výškách nad úrovní terénu a nad volnou hl. nad 10 m	☐																																	
Druh pracovně lékařské prohlídky označte X																																			
☒	vstupní	☐	periodická																																
☐	mimořádná	☐	výstupní																																
☐	následná (ukončení rizikové práce)																																		
Zaměstnavatel zároveň pověřuje výše uvedeného zaměstnance k převzetí posudku vydaného na základě této žádosti.																																			
Žádost o provedení pracovně lékařské prohlídky vystavil: _____ dne: _____ podpis osoby: _____																																			
Posudkový závěr:																																			
Posuzovaný(á) je na základě zdravotní prohlídky provedené v souladu se zákonem číslo 373/2011 Sb. o specifických zdravotních službách:																																			
☐	zdravotně způsobilý(á) k výkonu práce ve shora uvedeném druhu práce																																		
☐	zdravotně nezpůsobilý(á) k výkonu práce ve shora uvedeném druhu práce																																		
☐	zdravotně způsobilý(á) k výkonu práce ve shora uvedeném druhu práce jen s touto podmínkou:																																		
☐	Pozbyl(a) dlouhodobě zdravotní způsobilost k výkonu práce ve shora uvedeném druhu práce																																		
☐	Zdravotní stav spíňuje předpoklady/požadavky, ke kterým je posuzována.																																		
Poučení o opravném prostředku:																																			
Má-li posuzovaná osoba nebo osoba, které uplatněním lékařského posudku vznikají práva nebo povinnosti, za to, že lékařský posudek je nesprávný, může do 10 pracovních dnů ode dne jeho prokazatelného předání podat návrh na jeho přezkoumání poskytovateli, který posudek vydal. Osoba, které uplatněním posudku vznikají práva nebo povinnosti a které byl posudek předán posuzovanou osobou, může návrh na přezkoumání lékařského posudku podat do 10 pracovních dnů ode dne jeho předání. Návrh na přezkoumání se podává poskytovateli, který posudek vydal. Návrh na přezkoumání lékařského posudku nemá odkladný účinek, jestliže z jeho závěru vyplývá, že posuzovaná osoba je pro účel, pro nějž byla posuzována, zdravotně nezpůsobilá, zdravotně způsobilá s podmínkou nebo pozbýla dlouhodobě zdravotní způsobilost. V ostatních případech návrh na přezkoumání lékařského posudku odkladný účinek má.																																			
Datum vydání lékařského posudku:	IC: MUDr.: Sídlo:	Razítko a podpis poskytovatele pracovnělékařské služby:	Evidenční číslo posudku:																																
Posuzovaná osoba se seznámila s posudkem a poučením, jedno vyhotovení posudku bude doručeno zaměstnavateli.																																			
Zaměstnanec převzal lékařský posudek do vlastních rukou dne: _____		_____ podpis osoby																																	
Zaměstnavatel převzal lékařský posudek dne: _____		_____ podpis osoby																																	

Zdroj¹¹⁷

¹¹⁷ Autorka práce, 2014.

Obrázek 36: Evidence – Manipulant

3 Rychlý Josef Stř.: 0002								
Lékařské prohlídky								
Prohlídka	Typ prohlídky	Místo prohlídky	Datum	Opak	Násled	Závěr	Poznámky	
Riziko3 Hluk	PERIO	SPEC	15. 5. 2013	24	15. 5. 2015			
Vstupní prohlídka	VSTUP	SMLUV	15. 5. 2013	24	15. 5. 2015		operátor výroby	
ROZ3 (Jeřáb)	PERIO	SMLUV	10. 1. 2014	48	10. 1. 2018			
Vstupní prohlídka	VSTUP	SMLUV	10. 1. 2014	24	10. 1. 2016		manipulant	
ROZ4 (Vozík)	PERIO	SMLUV	10. 1. 2014	48	10. 1. 2018			

Požadavky na lékařské prohlídky				referenční c
Prohlídka	Typ prohlídky	Místo prohlídky	Datum plnění	

Zdroj¹¹⁸

Nyní manipulant, dříve operátor výroby, absolvoval pracovnělékařskou prohlídku vstupní a vstupní prohlídku na hluk. Byl zařazen do kategorie práce 3. Z organizačních důvodů byl přeřazen na novou pozici. Před převedením na novou práci musel absolvovat znovu vstupní pracovnělékařskou prohlídku. Je zařazen stále do kategorie práce 3, proto lhůta pro následnou pracovnělékařskou bude 24 měsíců. Dále musel absolvovat prohlídku pro řízení vysokozdvizného vozíku a prohlídku pro obsluhu jeřábů. Lhůta pro obě tyto pracovnělékařské prohlídky je 48 měsíců. Periodickou prohlídku na hluk bude znovu absolvovat za 24 měsíců. Je důležité u tohoto pracovníka sledit další periodickou prohlídku s periodickou prohlídkou na hluk.

Pro stanovení lhůt pro periodické pracovnělékařské prohlídky není rozhodující, zda manipulant patří do věkové kategorie do 50 let nebo nad 50 let. Rozhodující je, že je zařazen do kategorie práce 3.

¹¹⁸ Mzdový a personální systém PERM 3 [cit. 2014-01-23].

8 Celkové zhodnocení projektů

Projekt 1 se věnoval mzdovým a personálním systémům. Představil společnost Kvasar, spol. s r.o. a její mzdový a personální systém PERM 3. Byly popsány jeho možnosti v oblasti pracovnělékařských prohlídek. Následně byly představeny základní výstupní sestavy pro plánované pracovnělékařské prohlídky a pro uskutečněné pracovnělékařské prohlídky a další specifické sestavy k evidenci rizikové práce a k evidenci pracovníků a jejich rizik ohrožení zdraví. Dále byly představeny obecné číselníky pro kritéria kategorizace prací (zdravotní rizika), rizika ohrožující zdraví a zařazení práce do kategorie 1, 2, 2R, 3 a 4. V projektu 1 byl představen rozsáhlý číselník pracovnělékařských prohlídek, včetně detailů nastavení. V závěru projektu bylo představeno zadávání údajů o absolvované pracovnělékařské prohlídce.

Projekt 2 přiblížil práci personalisty v oblasti pracovnělékařských služeb a podrobně popsal soubor jeho na sebe navazujících činností. Byla popsána nutnost nejprve vypracovat popisy všech pracovních funkcí a vytvořit seznam těchto pracovních funkcí. Druhým krokem bylo vytvoření organizační struktury. Byla popsána příprava a schválení kategorizace prací. V projektu 2 byla pro představu vytvořena ukázka, kde bylo detailně popsáno a názorně ukázáno, kam je třeba přiřadit rizikové faktory (kritérium kategorizace práce), kategorie práce, rizika ohrožení zdraví a pracovnělékařské prohlídky. Navazovalo vytvoření seznamu pracovníků, jejich navedení do systému PERM 3 a přiřazení do organizačního schématu. Následně byly popsány kroky, které provází vystavení žádosti o provedení pracovnělékařské prohlídky a posouzení zdravotní způsobilosti ve vztahu k práci. Byl představen lhůtník pracovnělékařských prohlídek.

Projekt 3 představil čtyři modelové příklady. Byl detailně vymezen každý modelový pracovník, jeho pracoviště a zařazení jeho práce do kategorie prací. Modelovými pracovníky byla asistentka prodeje, mistr výroby, seřizovač – operátor výroby a manipulát. U každého byly předloženy podklady, se kterými personalista pracoval při vystavování žádosti o provedení pracovnělékařské prohlídky a posouzení zdravotní způsobilosti k práci. Bylo poukázáno na hlavní dokument návrh kategorizace práce, ze kterého personalista vycházel. Byl zmapován celý proces přípravy žádosti. Modeloví pracovníci byli výrobní, režijní a administrativní. U administrativních pracovníků bylo poukázáno na rozdíl v kritériích kategorizace práce. Projekt 3 byla praktická ukázka návazností dokumentace při vystavování žádosti o provedení pracovnělékařské prohlídky a posouzení zdravotní způsobilosti ve vztahu k práci.

ZÁVĚR

Cíl práce zmapovat pracovnělékařské služby dle předpisů účinných od 1. 4. 2012 byl naplněn. Potvrdil se předpoklad, že bezpečnost zaměstnanců je upravena množstvím zákonů a vyhlášek. Z podrobné analýzy vyplynulo, že pracovnělékařské služby jsou pilířem v péči o bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

Z analýzy dále vyplynulo, že nové legislativní požadavky, v porovnání s předchozími, jsou přísnější avšak nezbytné. Tyto požadavky byly shledány na jedné straně přísnějšími (pracovnělékařská prohlídka před nástupem do zaměstnání), na druhé straně byly shledány mírnějšími (prodloužení lhůty pro periodické pracovnělékařské prohlídky u administrativních pozic a dokonce u práce zařazené do první kategorie možnost provést pracovnělékařskou prohlídku u registrujícího lékaře). V praxi by mohla nastat situace, že zaměstnavatelé budou důsledné plnění legislativních požadavků považovat za problematické a to zejména pro nutnost specifické znalosti tématu, kterému není věnována dostatečná pozornost a ani časová a personální rezerva. Ochrana zdraví by neměla být v podnicích podceňována, protože zaměstnavatelé za ni nesou zodpovědnost.

Tato bakalářská práce byla reakcí na složité a nejednoznačné vymezení pojmů v nových právních předpisech v oblasti pracovnělékařských služeb a na dílčí legislativní změny probíhající bez ohledu na komplexnost řešení. Nové pojmy a legislativní změny byly v teoretické části analyzovány a podrobně popsány. Lze konstatovat, že práce se stala oporou pro personalisty a specialisty pracující v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví.

Teoretická část této bakalářské práce měla za cíl provést analýzu právních předpisů v oblasti pracovnělékařských služeb. Byly analyzovány nejen právní předpisy a vyhlášky ale i zdroje z oblasti řízení lidí, péče o zaměstnance a z oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci; poznatky byly následně shrnuty. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci byla v teoretické části přiblížena i jako součást sociální politiky a adaptačního procesu. Bylo přiblíženo silné téma národní politika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Dalším cílem teoretické práce bylo popsat práva a povinnosti poskytovatelů pracovnělékařských služeb, zaměstnavatelů a zaměstnanců. Z analýzy právních předpisů vyplynulo, že práva a povinnosti zaměstnavatelů a zaměstnanců se vzájemně doplňují a že oba subjekty musí být ve spolupráci aktivní.

Hlavním cílem praktické části bylo aplikovat legislativní požadavky a nové poznatky do praxe. Praktická část byla sestavena ze tří samostatných projektů. Každý projekt byl zaměřen na zavedení zmíněných požadavků do praxe, avšak pokaždé z jiného úhlu pohledu. Pro realizaci záměru byla vybrána společnost Kvasar, spol. s r.o. a její mzdový a personální systém PERM 3. Praktické ukázky výstupů ze systému PERM 3 ve všech třech projektech byly přínosem a přiblížily práci personalisty s tímto systémem. V obecné rovině lze konstatovat, že společnost Kvasar, spol. s r.o. rychle a pružně reagovala na změny v legislativě a soustředila se na jejich zavedení do systémů u svých klientů – systém PERM 3 v oblasti pracovnělékařských prohlídek plně odpovídá současným legislativním požadavkům.

Teoretická část práce i praktická část práce naplnily záměr vytvořit praktickou podporu pro personalisty a specialisty pracující v oblasti pracovnělékařských služeb. Bylo naplněno i téma bakalářské práce ve smyslu zmapovat pracovnělékařské služby dle předpisů účinných od 1. 4. 2012. Lze konstatovat, že uplatnění této práce v praxi je očekávané. Projekty mohou být praktickou podporou pro personalisty a uživatele systému PERM 3.

Obecně se zaměstnavatelům a zaměstnancům doporučuje být aktivní a spolupracovat při naplňování legislativou daných práv a povinností v oblasti pracovnělékařských služeb a pracovnělékařských prohlídek. Pouze proaktivní přístup zajistí dodržování platné legislativy a tak se zajistí i bezpečnost a ochrana při práci.

Konkrétním doporučením vyplývajícím z této práce je změna zařazení prací do kategorií. Na pracovištích na administrativních pozicích je již běžně využívána výpočetní technika. S prací na počítačích je spojená zraková zátěž, která značně ovlivňuje zdraví zaměstnanců. Konkrétním doporučením je změna zařazení práce u asistentky prodeje u zrakové zátěže z kategorie 1 do kategorie 2. Důvodem je vysoká zraková zátěž při práci na počítači při řízení obchodních procesů a při celodenním vyřizování agendy obchodního oddělení. Na toto doporučení navazuje doporučení provést revizi kategorizace prací u všech administrativních zaměstnanců a následně přeřadit zrakovou zátěž z kategorie 1 do kategorie 2.

Na základě poznatků získaných analýzou právních norem a dalších zdrojů lze závěrem bakalářské práce konstatovat, že bezpečnost a ochrana zdraví zaměstnanců při práci musí stát ve středu zájmu zaměstnavatelů. Ne proto, že je to jejich zákonná povinnost ale proto, že zdraví všech zaměstnanců má výjimečnou hodnotu a nelze jej ničím nahradit.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BEDRNOVÁ, Eva, Ivan NOVÝ a KOL. *Psychologie a sociologie řízení*. 1. vydání. Praha: Management Press, 1998. SBN 80-859-4357-3.

DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a kol. *Řízení lidských zdrojů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-347-9.

ERÉNYI, Tereza. *Základy pracovního práva*. Vydání 1. Ostrava: Key Publishing, 2009. ISBN 978-807-4180-323.

JANÁKOVÁ, Anna. *Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. 5. vydání. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-685-3.

KOCIANOVÁ, Renata. *Personální činnosti a metody personální práce*. Vydání 1. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-2497-3.

KOUBEK, Josef. *Řízení lidských zdrojů: základy moderní personalistiky*. Vydání 3. (2. dotisk). Praha: Management Press, NT Publishing, 2003. ISBN 80-726-1033-3.

KOUBEK, Josef. *Personální práce v malých a středních firmách*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2202-3.

STÝBLO, Jiří. *Personální management*. Praha: Grada, 1993. ISBN 80-854-2492-4.

ŠUBRT, Bořivoj a Milan TUČEK. *Pracovnělékařské služby: povinnosti zaměstnavatelů*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, 2013. ISBN 978-80-7263-820-8.

TURECKIOVÁ, Michaela. *Klíč k účinnému vedení lidí: odemkněte potenciál svých spolupracovníků*. Vydání 1. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-0882-9.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

ARMSTRONG, Michael. *Řízení lidských zdrojů: nejnovější trendy a postupy*. 10. vydání. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1407-3.

KAESLER, Clemens a Frauke KAESLER-PROBST. *Praktická podniková personalistika*. 1. vydání Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. ISBN 978-80-7357-913-5.

MILKOVICH, George T. a John W. BOUDREAU. *Řízení lidských zdrojů*. Praha: Grada, 1993. ISBN 80-856-2329-3.

Seznam použitých internetových zdrojů

Zákon č. 47 ze dne 30. ledna 2013, kterým se mění zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění zákona č. 167/2012 Sb. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2013, částka 22, s. 362-363. Dostupné také z <http://ftp.aspi.cz/opispdf/2013/022-2013.pdf>.

Zákon č. 258 ze dne 14. července 2000, o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů v platném znění ke dni 20. ledna 2014. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 74, s. 3622-3664. Dostupné také z <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=258~2F2000&rpp=15#seznam>.

Zákon č. 262 ze dne 21. dubna 2006, zákoník práce. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2006, částka 84, s. 3146-3241. Dostupné také z <http://ftp.aspi.cz/opispdf/2006/084-2006.pdf>. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 361 ze dne 14. září 2000, o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 98, s. 4570-4616. Dostupné také z <http://ftp.aspi.cz/opispdf/2000/098-2000.pdf>.

Zákon č. 361 ze dne 23. září 2003, o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2003, částka 121, s. 5850-5910. Dostupné také z <http://ftp.aspi.cz/opispdf/2003/121-2003.pdf>.

Zákon č. 372 ze dne 6. listopadu 2011, o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách). In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131, s. 4730-4801. Dostupné také z <http://ftp.aspi.cz/opispdf/2011/131-2011.pdf>. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 373 ze dne 6. listopadu 2011, o specifických zdravotních službách. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131, s. 4802-4838. Dostupné také z <http://ftp.aspi.cz/opispdf/2011/131-2011.pdf>. ISSN 1211-1244.

Vyhláška č. 79 ze dne 26. března 2013, o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče). In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2013, částka 37, s. 778-856. Dostupné také z <http://ftp.aspi.cz/opispdf/2013/037-2013.pdf>. ISSN 1211-1244.

Vyhláška č. 107 ze dne 22. dubna 2013, kterou se mění vyhláška č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2013, částka 48, s. 1190-1208. Dostupné také z <http://ftp.aspi.cz/opispdf/2013/048-2013.pdf>. ISSN 1211-1244.

Vyhláška Ministerstva zahraničních věcí č. 145 ze dne 18. srpna 1988 Sb., o Úmluvě o závodních zdravotních službách (č. 161). In: *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1988, částka 30, s. 850-853. Dostupné také z <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1988/030-1988.pdf>.

Vyhláška č. 432 ze dne 4. prosince 2003, kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2003, částka 142, s. 7210-7223. Dostupné také z <http://ftp.aspi.cz/opispdf/2003/142-2003.pdf>.

Seznam ostatních zdrojů

Kvasar. [cit. 2014-01-20]. Dostupné z: <http://www.kvasar.cz>.

Mzdový a personální systém PERM 3. [cit. 2014-01-23].

SEZNAM ZKRATEK

BOZP – Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

PERM 3 – Mzdový a personální systém společnosti Kvasar, spol. s r.o.

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ a TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Uskutečněné pracovnělékařské prohlídky	48
Obrázek 2: Plánované pracovnělékařské prohlídky	48
Obrázek 3: Evidence rizik ohrožení zdraví	49
Obrázek 4: Evidence práce v rizikové kategorii 2R, 3 a 4	49
Obrázek 5: Číselník – zařazení práce do kategorie	49
Obrázek 6: Číselník – kritéria kategorizace prací	50
Obrázek 7: Číselník – rizika ohrožení zdraví	50
Obrázek 8: Číselník – místo prohlídky	51
Obrázek 9: Číselník – pracovnělékařské prohlídky	51
Obrázek 10: Perioda pracovnělékařské prohlídky	52
Obrázek 11: Perioda pracovnělékařské prohlídky – detailní nastavení	52
Obrázek 12: Datum pracovnělékařské prohlídky	53
Obrázek 13: Ukončení požadavku na pracovnělékařskou prohlídku	53
Obrázek 14: Přehled prohlídek pracovníka	54
Obrázek 15: Seznam pracovních funkcí	55
Obrázek 16: Organizační struktura	55
Obrázek 17: Detail organizační struktury	56
Obrázek 18: Pracovní místo – přiřazení požadavků BOZP	57
Obrázek 19: Seznam pracovníků	58
Obrázek 20: Návrh kategorizace	60
Obrázek 21: Popis pracovní funkce – Asistentka prodeje	61
Obrázek 22: Kategorizace prací – Asistentka prodeje	62
Obrázek 23: Žádost – Asistentka prodeje	63
Obrázek 24: Evidence – Asistentka prodeje	64
Obrázek 25: Popis pracovní funkce – Mistr výroby	65
Obrázek 26: Kategorizace prací – Mistr výroby	66

Obrázek 27: Žádost – Mistr výroby	67
Obrázek 28: Evidence – Mistr výroby	68
Obrázek 29: Popis pracovní funkce – Seřizovač – operátor výroby	69
Obrázek 30: Kategorizace prací – Seřizovač – operátor výroby	70
Obrázek 31: Žádost – Seřizovač – operátor výroby	71
Obrázek 32: Evidence – Seřizovač – operátor výroby	72
Obrázek 33: Popis pracovní funkce – Manipulant.....	73
Obrázek 34: Kategorizace prací – Manipulant	74
Obrázek 35: Žádost – Manipulant.....	75
Obrázek 36: Evidence – Manipulant.....	76

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Popis pracovní funkce.....	I
Příloha B – Žádost o provedení pracovnělékařské prohlídky a posouzení zdravotní způsobilosti ve vztahu k práci	II
Příloha C – Lhůtník pracovnělékařských prohlídek.....	III

PŘÍLOHY

Příloha A – Popis pracovní funkce

(Společnost)	POPIS PRACOVNÍ FUNKCE		
Název funkce:			
Pracovní místo:			
Kvalifikační požadavky:			
Činnosti, odpovědnosti a pravomoci (hlavní a zvláštní):			
	Jméno	Datum	Podpis
Vypracoval:			
Schválil:			
Zaměstnanec:			

Příloha B - Žádost o provedení pracovnělékařské prohlídky a posouzení zdravotní způsobilosti ve vztahu k práci

ŽÁDOST O PROVEDENÍ PRACOVNĚLÉKAŘSKÉ PROHLÍDKY A POSOUZENÍ ZDRAVOTNÍ ZPŮSOBILOSTI K PRÁCI			
dle § 15 vyhlášky č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče)			
Název a adresa zaměstnavatele:			
IČ:		DIČ:	
Adresa místa podnikání:		Místo výkonu práce posuzované osoby:	
Jméno (popř. jména) a příjmení posuzované osoby			
Datum narození			
Číslo občanského průkazu (jiného dokladu)			
Adresa trvalého pobytu, popřípadě bydliště v cizině			
Druh práce:		Popis pracovní činnosti:	
Název pracoviště:			
Režim práce:			
Kategorie / Kritérium kategorizace prací - zdravotní riziko ohrožující zaměstnance: Označte X kritérium kategorizace prací a vyplňte kategorii (tj. zařadte práci do kategorie 2, 2R, 3 nebo 4)		Výsledná kategorie zdravotního rizika ohrožující zdraví z hlediska zákona č. 258/2000 Sb. a vyhlášky 432/2003 Sb.: Jedná-li se o práci spojenou s expozicí několika faktorům, stanoví se dle nejméně příznivě hodnoceného faktoru	
KATEGORIE	KRITÉRIA KATEGORIZACE PRACÍ	KATEGORIE	KRITÉRIA KATEGORIZACE PRACÍ
1 ☐	Prach	8 ☐	Zátěž teplem
2 ☐	Chemické látky	9 ☐	Zátěž chladem
3 ☐	Hluk	10 ☐	Psychická zátěž
4 ☐	Vibrace	11 ☐	Zraková zátěž
5 ☐	Neionizující záření a elektromagnetická pole	12 ☐	Práce s biologickými činiteli
6 ☐	Fyzická zátěž	13 ☐	Práce ve zvýšeném tlaku vzduchu
7 ☐	Pracovní poloha		
Rizika ohrožení zdraví vyplývající z pracovní činnosti - označte X			
1 ☐	Práce ve školách a školských zařízeních	10 ☐	Práce záchranářů
2 ☐	Činnosti epidemiologicky závažné	11 ☐	Práce v klimaticky a epidemiologicky náročných oblastech zahr.
3 ☐	Obsluha jeřábů, opraváři jeřábů, vazací jeřábových břemen	12 ☐	Hlasová zátěž
4 ☐	Obsluha a řízení motorových, elektr. a vysokozdvížných vozíků	13 ☐	Noční práce
5 ☐	Řízení motor. vozidel s výjimkou řidičů dle zák. č. 361/2000	14 ☐	Další práce nebo činnosti s rizikem ohrožení zdraví:
6 ☐	Obsluha řídicích center a velinů velkých energetických zdrojů		
7 ☐	Nakládání s výbušninami, obsluha nebo opravy tlakových ná-		
8 ☐	Práce v hlubinných dolech		
9 ☐	Práce ve výškách nad úrovní terénu a nad volnou hl. nad 10 m		
Druh pracovně lékařské prohlídky označte X			
☐ vstupní ☐ periodická ☐ mimořádná ☐ výstupní ☐ následná (ukončení rizikové práce)			
Zaměstnavatel zároveň pověřuje výše uvedeného zaměstnance k převzetí posudku vydaného na základě této žádosti.			
Žádost o provedení pracovně lékařské prohlídky vystavil: _____ dne: _____ podpis osoby: _____			
Posudkový závěr:			
Posuzovaný(á) je na základě zdravotní prohlídky provedené v souladu se zákonem číslo 373/2011 Sb. o specifických zdravotních službách:			
☐ zdravotně způsobilý(á) k výkonu práce ve shora uvedeném druhu práce			
☐ zdravotně nezpůsobilý(á) k výkonu práce ve shora uvedeném druhu práce			
☐ zdravotně způsobilý(á) k výkonu práce ve shora uvedeném druhu práce jen s touto podmínkou:			
☐ Pozbyl(a) dlouhodobě zdravotní způsobilost k výkonu práce ve shora uvedeném druhu práce			
☐ Zdravotní stav splňuje předpoklady/požadavky, ke kterým je posuzována.			
Poučení o opravném prostředku:			
Má-li posuzovaná osoba nebo osoba, které uplatněním lékařského posudku vznikají práva nebo povinnosti, za to, že lékařský posudek je nesprávný, může do 10 pracovních dnů ode dne jeho prokazatelného předání podat návrh na jeho přezkoumání poskytovateli, který posudek vydal. Osoba, které uplatněním posudku vznikají práva nebo povinnosti a které byl posudek předán posuzovanou osobou, může návrh na přezkoumání lékařského posudku podat do 10 pracovních dnů ode dne jeho předání. Návrh na přezkoumání se podává poskytovateli, který posudek vydal. Návrh na přezkoumání lékařského posudku nemá odkladný účinek, jestliže z jeho závěru vyplývá, že posuzovaná osoba je pro účel, pro nějž byla posuzována, zdravotně nezpůsobilá, zdravotně způsobilá s podmínkou nebo pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilost. V ostatních případech návrh na přezkoumání lékařského posudku odkladný účinek má.			
Datum vydání lékařského posudku:	IČ: MUDr.: Sídlo:	Razítko a podpis poskytovatele pracovnělékařské služby:	Evidenční číslo posudku:
Posuzovaná osoba se seznámila s posudkem a poučením, jedno vyhotovení posudku bude doručeno zaměstnavateli.			
Zaměstnanec převzal lékařský posudek do vlastních rukou dne: _____	 podpis osoby	
Zaměstnavatel převzal lékařský posudek dne: _____	 podpis osoby	

Příloha C – Lhůtník pracovnělékařských prohlídek

Činnost rizika ohrožení zdraví (ROZ)		Upřesnění (dle věku)	Lhůta pracovnělékařských prohlídek (v měsících)					Poznámka
OBECNÉ PROFESE, ČINNOSTI								
kategorie 1, 2, 2R, 3 a 4	Zaměstnanci – kategorie 1	do 50 let					72	Vyhláška č. 79/2013 Sb., pokud orgán ochrany veřejného zdraví, jiný právní předpis nebo příloha č. 2 vyhlášky nestanoví lhůty kratší (např. rizikové faktory pracovních podmínek)
		nad 50 let			48			
	Zaměstnanci – kategorie 2	do 50 let					60	
		nad 50 let		36				
	Zaměstnanci – kategorie 2 (2R)	všichni	24					
	Zaměstnanci – kategorie 3	všichni	24					
	Zaměstnanci – kategorie 4	všichni	12					
Mladiství zaměstnanci	x	12					zákon č. 262/2006 Sb. (§ 247 odst.1)	
RIZIKA OHROŽENÍ ZDRAVÍ - 14 BODŮ:								
1	Práce ve školách a školských zařízeních podle školského zákona, ve zdravotnictví, v zařízeních sociálních služeb, včetně poskytování sociálních služeb ve vlastním sociálním prostředí osob, a práce v dalších zařízeních obdobného charakteru	do 50 let				48	Vyhláška č. 79/2013 Sb., pokud orgán ochrany veřejného zdraví, jiný právní předpis nebo příloha č. 2 vyhlášky nestanoví lhůty kratší (např. rizikové faktory pracovních podmínek)	
		nad 50 let	24					
	Dozor na školách v přírodě a zotavovacích akcích	všichni	12				zákon č. 258/2000 Sb.	
	Zdravotník na školách v přírodě a zotavovacích akcích	všichni	12					
Činnosti epidemiologicky závažné:								
2	Provozování stravovacích služeb (výroba, příprava nebo rozvoz pokrmů za účelem jejich podávání)	do 50 let				48	Vyhláška č. 79/2013 Sb., pokud orgán ochrany veřejného zdraví, jiný právní předpis nebo příloha č. 2 vyhlášky nestanoví lhůty kratší (např. rizikové faktory pracovních podmínek)	
		nad 50 let	24					
	Výroba potravin, uvádění potravin do oběhu	do 50 let				48		
		nad 50 let	24					
	Provozování úpraven vod a vodovodů	do 50 let				48		
		nad 50 let	24					
3	Obsluha jeřábů, opraváři jeřábů, vazači jeřábových břemen, obsluha zdvihacích ramen, obsluha transportních zařízení včetně výtahů a zakladačů a obsluha důlních těžních strojů, stavebních strojů	do 50 let				48	Vyhláška č. 79/2013 Sb., pokud orgán ochrany veřejného zdraví, jiný právní předpis nebo příloha č. 2 vyhlášky nestanoví lhůty kratší (např. rizikové faktory pracovních podmínek)	
		nad 50 let	24					
4	Obsluha a řízení motorových a elektrických vozíků a obsluha vysokozdvížných vozíků	do 50 let				48	Vyhláška č. 79/2013 Sb., pokud orgán ochrany veřejného zdraví, jiný právní předpis nebo příloha č. 2 vyhlášky nestanoví lhůty kratší (např. rizikové faktory pracovních podmínek)	
		nad 50 let	24					
	Obsluha zakladačů	do 50 let				48		
		nad 50 let	24					
	Obsluha stavebních strojů	do 50 let				48		
		nad 50 let	24					

Činnost rizika ohrožení zdraví (ROZ)		Upřesnění (dle věku)	Lhůta pracovnělékařských prohlídek (v měsících)					Poznámka	
5	Řízení motorových vozidel s výjimkou řidičů podle § 87 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, pokud je tato činnost vykonávána jako obvyklá součást výkonu práce nebo jsou do místa výkonu práce přepravováni další osoby (= řidič refer. vozidla)	do 50 let kategorie 1					72	Vyhláška č. 79/2013 Sb., pokud orgán ochrany veřejného zdraví, jiný právní předpis nebo příloha č. 2 vyhlášky nestanoví lhůty kratší (např. rizikové faktory pracovních podmínek)	
		nad 50 let kategorie 1				48			
		do 50 let kategorie 2					60		
		nad 50 let kategorie 2			36				
		všichni kategorie 2R		24					
		všichni kategorie 3		24					
všichni kategorie 4	12								
6	Obsluha řídicích center a velinů velkých energetických zdrojů včetně jaderných a chemických provozů, při jejichž havárii by mohlo dojít k ohrožení zaměstnanců či obyvatelstva a k závažným ekologickým následkům	do 50 let		24				Vyhláška č. 79/2013 Sb., pokud orgán ochrany veřejného zdraví, jiný právní předpis nebo příloha č. 2 vyhlášky nestanoví lhůty kratší (např. rizikové faktory pracovních podmínek)	
		nad 50 let	12						
7	Nakládání s výbušninami, obsluha nebo opravy tlakových nádob, včetně tlakových lahví, turbokompresorů, chladičích zařízení nad 40000 kcal (136360 kJ), vysokonapětových elektrických zařízení	do 50 let				48		Vyhláška č. 79/2013 Sb., pokud orgán ochrany veřejného zdraví, jiný právní předpis nebo příloha č. 2 vyhlášky nestanoví lhůty kratší (např. rizikové faktory pracovních podmínek)	
		nad 50 let		24					
8	Práce v hlubinných dolech	do 50 let		24	po 4 letech RTG hrudníku a dále 1x za 2 roky			Vyhláška č. 79/2013 Sb., pokud orgán ochrany veřejného zdraví, jiný právní předpis nebo příloha č. 2 vyhlášky nestanoví lhůty kratší (např. rizikové faktory pracovních podmínek)	
		nad 50 let	12						
9	Práce ve výškách nad úroveň terénu a nad volnou hloubkou nad 10 metrů, kdy je nutné použít prostředky osobní ochrany	do 50 let				48		Vyhláška č. 79/2013 Sb., pokud orgán ochrany veřejného zdraví, jiný právní předpis nebo příloha č. 2 vyhlášky nestanoví lhůty kratší (např. rizikové faktory pracovních podmínek)	
		do 50 let		24					
10	Práce záchranářů	nad 50 let	12					Vyhláška č. 79/2013 Sb., pokud orgán ochrany veřejného zdraví, jiný právní předpis nebo příloha č. 2 vyhlášky nestanoví lhůty kratší (např. rizikové faktory pracovních podmínek)	
11	Práce v klimaticky a epidemiologicky náročných oblastech zahraničí	do 50 let				48		Vyhláška č. 79/2013 Sb., pokud orgán ochrany veřejného zdraví, jiný právní předpis nebo příloha č. 2 vyhlášky nestanoví lhůty kratší (např. rizikové faktory pracovních podmínek)	
		nad 50 let		24					
12	Hlasová zátěž	do 50 let				48		Vyhláška č. 79/2013 Sb., pokud orgán ochrany veřejného zdraví, jiný právní předpis nebo příloha č. 2 vyhlášky nestanoví lhůty kratší (např. rizikové faktory pracovních podmínek)	
		nad 50 let		24					
13	Noční práce (od 22 hod do 6 hod)	všichni	12					zákon č. 262/2006 Sb. (§ 94 odst.2)	
14	Další práce nebo činnosti s rizikem ohrožení zdraví – Křovinořez, sekačka, uklízecí vozík na mytí podlah	do 50 let				48		Vyhláška č. 79/2013 Sb., pokud orgán ochrany veřejného zdraví, jiný právní předpis nebo příloha č. 2 vyhlášky nestanoví lhůty kratší (např. rizikové faktory pracovních podmínek)	
		nad 50 let		24					

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Monika Luxová

Obor: Vzdělávání dospělých

Forma studia: kombinovaná

Název práce: Pracovnílékařské služby dle předpisů účinných od 1. 4. 2012

Rok: 2014

Počet stran textu bez příloh: 71

Celkový počet stran příloh: 4

Počet titulů českých použitých zdrojů: 10

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 3

Počet internetových zdrojů: 11

Počet ostatních zdrojů: 2

Vedoucí práce: Ing. Mgr. Stanislav Termann